

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

Julij
1971

4

Poštnina plačana v gotovini

MALI OGLASI

Lovci, pozor! Konec julija naprodaj resasti istrski goniči-mladiči; psica odličen gonič s prav dobro telesno oceno, pes odličnjak in kandidat za mednarodnega prvaka (CACIB). Jože Štefanič, 68237 Leskovec pri Krškem (nova hiša).

Prodajam mavzerico, zelo dobro ohranjeno, kal. 8 × 57, z montiranim daljnogledom, povečava 4 krat. J. Otoničar, Preska 26, 61215 Medvode.

Prodajam pse dalmatince, po 3 mesece stare. Jože Boldan-Silni, Cankarjeva 7, 61330 Kočevje.

Kupim posavskega goniča-psico, s prav dobro telesno oceno in z dobro oceno na preizkušnji, staro največ 4 leta. Ponudbe na: Ivan Udovič, Unec 115, 61381 Rakek.

Prodajam novo dvocevko 16/70 × 16/70. France Mavrer, 65243 Podbrdo št. 54.

Kupim starinsko lovsko orožje, lovski pribor, lovske knjige in lovske slike. Dr. Černjak, Pod topoli 49, 61000 Ljubljana.

Prodajam nemške kdl. ptičarje: psa, šolanega, 2 leti; psico, zrejno preizkušeno, 1 leto; mladiča, starega 10 tednov. Julij Lončarič, 62321 Makole 32.

Prodajam, zaradi odsotnosti, nemškega ostrodlakega ptičarja, žimavca, starega 5 mesecev, bistrega, temperamentnega, zdravega. Starši odličnih zasnov, oče I a. Sandi Bednaršek, Valvazorjeva 9, 68270 Krško.

Prodajam dva kdl. nem. ptičarja, 3 mesece stara, dobrih staršev. Karel Krapše, Pečke 43, 62321 Makole.

Prodajam lovsko terierko, staro tri mesece, iz odličnega legla. Jože Obreht, Sp. Radvanje, Pot na Okope 66, 62000 Maribor.

Uradne ure uredništva »Lovca« (članki dopisi, slike ipd.) vsak delavnik, razen četrtek in sobote, od 9. do 11. ure, v sredah pa tudi popoldne od 15. do 17. ure.

Uradne ure uprave »Lovca« (naročanje in pošiljanje revije, spremembe naslovov ipd.) vsak delavnik, razen sobote, od 7. do 14. ure.

Telefonski številki uredništva in uprave: 21-245 in 21-819.

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stande)

Via. B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov, podvodni šport in podobno.

Orožje znamk Beretta, Franchi, Breda in Zanardini

Lovske družine, gojitvena lovišča, POZOR!

Z odkupom srnjadi smo pričeli po 20,00 din za kg, **od 15. junija letos pa smo povišali odkupno ceno na 22,00 din za kg.**

Posebej plačamo prevoz!

Lovske organizacije, ki so nam lani vestno oddajale divjad velikega lova, smo vključili v nagradno žrebanje, **to bomo storili tudi letos! Za prve nagrade bo lovsko orožje!**

Zahvaljujemo se LD in goj. loviščem za oddano divjad, ker so nam s tem pomagali pridobiti potrebna devizna sredstva za uvoz municije in drugih lovskih potrebščin.

Lovske družine, ki nam ne oddajajo divjadi, s tem škodujejo sebi in svojim članom, ker se ne morejo posluževati posebnih ugodnosti — nakupa z naročilnico LD, ki omogoča poseben, znaten popust in brezobrestno kreditiranje.

Lovska zadruga za Slovenijo

Lovec

poslovalnice: Ljubljana, Celje,
Maribor in Novo mesto

LOVEC

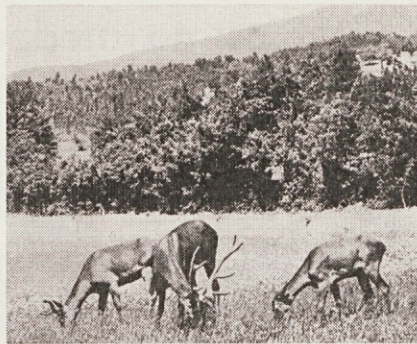
glasilo Lovske zveze Slovenije

LIV. letnik

št. 4

julij-mali srpan 1971

Foto N. N.: Na seno-
žeti, dokler trava še
ni pokošena! — Julija
imajo jeleni rogovje še
v mahu, toda konec
tega meseca ga sta-
rejši jeleni že gulijo.
Rogovje je doraslo.
Dotok hraniva po krv-
nih žilah, ki preple-
tajo ličje, je prenehal.
Krvne žile se z ličjem
vred sušijo. Jelena
začne »srbeti«
rogovje in prične odstranjevati
mah. Rogovje pod ma-
hom je koščeno belo
(enako pri srnjaku),
poznejšo barvo mu dajo poleg zraka in svetlobe sokovi iz lubja dre-
ves in grmov, ob katere jelen drgne rogovje. Očiščeno rogovje pa še
vedno ostane v organski zvezi s trupom, saj ima v svoji notranjosti
še nekaj dovodnih cevki za hrano, ki jo kot živ organ v malenkostni
meri še potrebuje. Šele po roku popolnoma preneha dotok hraniva
in rogovje postane popolnoma mrtvo.

Vsebina

Slavko Kovač	Lovski psi na mednarodni razstavi v Ljubljani	98
Nikolaj Lapuh	Še o (ne)pravilni gojitvi srnjadi	100
Dane Namestnik	Še enkrat: lovsko pravično na divje prašiče	102
Avgust Koprivnikar	Nasveti lovcem začetnikom s kamero	104
Ivan Bučak	Medvedje in cesta na Rdečem bregu	107
Iz naših logov:	Prve izkušnje — Ivan Ferlež	109
Po lovskem svetu:	Jelen — novi svetovni prvak — Dr. Laszlo Studinka — Mirko Lamprecht	112
	Divji puran — Marijan Koritnik	114
Lovski oprtnik:	Plodno sodelovanje — B. Krže	116
Vprašanja-odgovori:	Ali je res sokolič zaščiten? — F. Cvenkel	118
Mladi pišejo		118
Lovska organizacija:	Lovska zveza Slovenije članica Skupnosti za varstvo okolja v Sloveniji -elf-	119
Literatura:	Pes moj prijatelj — Stanko Arko	122
Jubilanti		123
Umrli		123
Lovska kinologija		125
Šaljive		128

Lovski psi na mednarodni razstavi v Ljubljani

Slavko Kovač

Petdesetletnico slovenske kinologije smo proslavili tudi z letošnjo mednarodno razstavo psov 5. in 6. junija. Tako kot vedno, je bila razstava praznično snidenje kinologov, v nedeljo 6. junija kinologov-lovcev, ki so pripeljali svoje pomočnike pred stroge sodniške komisije.

Za razstavo lovskih psov je bilo prijavljenih 30 pasem, skupno 331 lovskih psov. Po številu so prvačili ptičarji, ki so bili skupno prijavljeni 104, od tega največ nemških kratkodlakarjev, tj. 51. Za njimi so bili jamarji, skupno 68, od teh kar 30 lovskih terierjev. Sledi 65 šarivcev, najštevilnejši (40) koker španjeli. Goničev je bilo 63, od teh kar 38 kratkodlakih istrijancev. Poleg tega še 27 brak-jazbečarjev in 7 hanoverskih barvarjev. Žal so številni prazni boksi onemogočali ogled posameznih prijavljenih psov, ker se vsi prijavljenci niso udeležili razstave ali pa so jo predčasno zapustili.

Tako kot na zadnji ljubljanski razstavi l. 1968 so tudi tokrat presenetili izredno lepi kratkodlaki istrijanci, ki s svojo plemenito zunanostjo očarajo vsakega ljubitelja psov. Tudi pokojni dr. Lovrenčič bi bil z njimi zadovoljen! Bolj žalostno pa je bilo stanje pri restastih istrijancih. Le trije predstavniki te lepe pasme so se nam predstavili. Za rešitev te pasme bo moral Klub za goniče napeti vse sile in poiskati resne rejce, ki se bodo posvetili zreji. Prvič je na razstavi nastopila izenačena skupina lepih posavskih goničev. Kaže, da so bila prizadevanja nekaterih rejcev uspešna.

Močno so razočarali brak-jazbečarji. Lastniki in zreditelji s Štajerske, kjer je ta pasma odlično zastopana in zreja že vrsto let načrtna, so bili na razstavi le pičlo udeleženi. Brak-jazbečarji z drugih področij so bili močno izenačeni, slabo odlakani, klecavi, da niso spadali na mednarodno

Foto C. Pogačar: Vodnik in lastnik dr. vet. Vjekoslav Simčič, Ljubljana, z odličnim nem. ostrodlakarjem Daksom Janškim

Foto C. Pogačar: Komisija ocenjuje Dika, nem. ostrodlakega ptičarja, lastnik Ivan Kopušar, Apače. Na ocenitev čaka (desno) Ari, nem. ostrodlaki ptičar, ki je dobil najboljšo oceno CACIB, lastnik Franjo Kelner, Novo mesto

Foto Vl. Pleničar: Razstava psov v hali Tivoli, desno novi boksi za pse

razstavo. Naloga Društva brak-jazbečar bo, da pomaga zredite-ljem pri zreji in jo tudi usmerja. Na razstavi je presenetila izena-čena skupina hanoveranskih bar-varjev. Bili so lepi, ne poznamo pa še njihove lovske uporabnosti. Čas bi že bil, da jih vidimo na republiških tekmah po krvnem sledu. Čudim se, da so se lovci od-ločili za rejo tega težkega in v gorskem svetu precej neokretnega psa. Menim, da bi bil za naša lo-višča primernejši bavarski bar-var.

Razveseljiv je bil pogled na pti-čarje. Izredna izenačenost in plem-enitost kratkodlakcev, prav po-sebno še resavcev, z odlično trdo-reso, ki je bila včasih prava red-kost, kaže, da so številni rejci ptičarjev na pravi poti. Prizadev-nemu Društvu ljubiteljev ptičar-jev, ki praznuje letos 50-letnico obstoja, je bila številna udeležba na razstavi in kvaliteta psov pti-čarjev najlepše spričevalo za uspešno delo. Ptičarjev drugih pasem je bilo manj; žal jih po ocenitvi ni bilo več videti in kaže, da so predčasno zapustili raz-stavo.

Med šarivci so prednjačili koker španjeli, pravi lepotci svilene dlake, a večina v rokah nežnega spola. Lahko bi mirno prisegel, da še nikoli niso bili na lovu. Res škoda za to sposobno lovsko pas-mo, ki uhaja lovcem iz rok. Springer španjela sta bila le dva. Kljub vsemu prizadevanju ni napredka pri reji te pasme, žal je zrejna baza preozka. Močno se je uvelja-vila tretja pasma šarivcev, do ne-davna pri nas neznani nemški prepeličarji. Ocenjeval jih je av-strijski predsednik kluba za to pasmo, ki je ves navdušen zatr-jeval, da kvaliteta ne zaostaja za ono v Avstriji in Nemčiji. To po-trjujejo tudi ocene. Od 14 prepe-ličarjev jih je 10 prejelo odlično in 4 prav dobro oceno.

Lovski terierji so prevladovali med jamarji. Močno pa je vpa-

dala neizenačenost v odlakanosti, čemur bo v bodoče posvetiti vso pažnjo. Očitno bi bilo pri tej pas-mi nujno importirati nekaj plem-enjakov in odstopiti od sedanje prakse, da z enim razpoložljivim uvoženim plemenjakom pokri-jemo vse dosegljive psice in na ta način spravljamo rejo v slepo ulico.

Jazbečarji kratke in resaste dlake so se kakor na vsaki razstavi de-lili v dve skupini. Tisti, ki jih lastniki, po večini inozemci, vo-dijo z razstave na razstavo, so razmeroma majhni, kratkih nog in močnega prsnega koša, ki se skoraj dotika tal. Neki kmečki lo-vec je upravičeno rekel: »Takš-nega psička jazbec pregrizne na pol.« Bili pa so na razstavi tudi jazbečarji, ki si jim lahko rekel, da so psi. Kljub temu, da naj bi bili po veljavnem standardu pre-močni, so njihovi scefрани uhlji in razsekane čobe kazali, da znajo priti do jazbeca in lisice. Takšni jazbečarji so bili včasih redni spremljevalci gozdarjev in lov-skih čuvajev; kaže, da so osvo-jili tudi srca mnogih naših lovcev. Zadovoljiti so se morali s skrom-nejšimi ocenami in zanje skoraj ni bilo prvaških naslovov, toda lastniki naj se potolažijo. Njiho-vih jazbečarjev ni treba nositi v nahrbtniku v lovišče, česar za pritlikavce ne bi upal trditi.

Končno še nekaj pripomb k raz-

stavi sami. Zdi se mi, da pomlad ni najprimernejši čas za takšne razstave. Veliko najlepših psic, ki so imele ali imajo legla, je iz-ostalo in mnogo lepih psov smo videli tudi na pomladanskih pre-gledih, ko je bil rok za prijavo že zamujen. Primernejši čas za razstavo bi bil vsekakor konec avgusta ali prva polovica sep-tembra. Na razstavišču bi bilo treba tudi poskrbeti za nadzorno službo, da razstavjalci takoj po ocenitvi ne bi s psi zapuščali raz-stavnega prostora. Naj mar gle-dalci ogledujejo prazne bokse! Tokrat pa je bilo bolje poskrb-ljeno za prehrano obiskovalcev kakor pred leti, vendar pa bi go-stinsko podjetje najbrž postrežbo lahko še izboljšalo. Z možnostjo prirejanja razstav v tivolski dvo-rani smo v bodoče tudi rešeni skrbi zaradi vremena. Prostori so idealni, odlični so tudi novi boksi, last Kinološkega združenja Slove-nije. Odlična je zamisel glede re-vije vseh odličnjakov in prvakov ter javno ocenjevanje in podeli-tev pokalov najlepšim. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano, je z za-nimanjem sledilo izvajanjem na-povedovalca in nagrajevalo naj-boljše z aplavzom.

Vsi marljivi člani prireditvenega odbora so se gotovo ob zaključku razstave globoko oddahnili. Lahko jim od srca čestitamo k odlično uspeli razstavi.

Še o (ne)pravilni gojitvi srnjadi

Nikolaj Lapuh

Naše glasilo je objavilo nekaj kakovostnih razprav o gojitvi srnjadi. Napisane so bile poljudno, vsakomur razumljivo. Za primer samo M. Lamprehta članek O odstrelu srn in dr. Valentinčiča zapisek Z 19. medpokrajinske lovske konference v Gradcu. Ko prebiraš take razprave, ti nehote uhajajo misli v domače lovišče; sproti primerjaš, ugotavljaš, pritrjuješ. Kako resnično je vse to! In — ali je pri »njih« prav tako kot pri nas, ali je pri nas prav tako kot pri »njih«!? Zelo podobno, prav tako. Vsi smo »jagri«, vsi podobno, enako gospodarimo. Kar veselimo smo tako presenetljive podobnosti.

Ko pa tuhtaš naprej in premlevaš podrobnosti, se pa veselost kmalu prelije v zaskrbljujoč problem. Zakaj? Skrbno sem večkrat pregledal tabelo Spomladanski stalež in odstrel srnjadi v Sloveniji v lov. letu 1969/70 (Lovec št. 8/1970). V njej je v prvi koloni naveden spomladanski stalež srnjakov s

40,4 %, srn pa z 59,6 %. Podatek pokaže očitno »premoč« srn.

Ker so tabelarični podatki odraz stanja v naravi, bi morali takoj ukrepati: regulirati spolno razmerje. Pod nobenim pogojem ne bi smeli odstreliti več srnjakov kot srn, ravno obratno, pravzaprav srn dva in polkrat več. Delali smo torej napačno. Komu v korist in strokovno opravičilo?

Pa si povejmo iskreno, da enostavno zato, ker imajo trofeje samo srnjaki, pa še zato, ker je pri odstrelu srn in mladičev težja pravilna izbira, ker je preveč zastojkarskega čakanja, ker s plenom ni drugega kot kup dela, transport in druge nevšečnosti, ker jih enostavno »težko« odstrelimo (ko smo pa tako dobrih src), ker je enkrat prežgodaj, drugič prepozno itd.

Ko se v tem smislu menimo in ugotavljamo dejstva, smo morda celo prepričani, da tako pač mora biti. Zmota pa se neusmiljeno

kaže, ne samo v tabelah, še huje v loviščih.

Ugotavljamo, pravzaprav že dolgo vemo, da je dejanski stalež srnjadi marsikje precej nad bonitiranim. Še huje je morda dejstvo, da je v tem staležu abnormalno spolno razmerje. Kaj zaradi tega nastaja, počasi in zanesljivo: srnjad degenerira zaradi preštevilnih populacij, neugodnega spolnega razmerja, ki ga še večamo iz leta v leto z neustreznim odstrelom, zaradi preutesnjenega prostora in premajhne migracije iz revirja v revir, nekaterih »dobrin« motorizacije (preintenzivnega odstrela v krajih, ki so dostopni z vozili). Mišlim, da vse naštetu zanesljivo vodi v še večje poslabšanje že tako slabih razmer. Faktor vsega porušenega je človek. Zato ni zver (kot nekateri trdijo), nekako čudno nasprotje ji pa je. Zver ve, kaj mora umoriti. Ko izbira slabo iz njega, redči stalež in ga izboljšuje. Mi se pa hvalimo, kako smo dvignili predvojni stalež, kako je narasel. V resnici pa imamo neodporne »velike zajce«, vedno slabše zasnovano srnjad. Skratka: veliko slabega.

Kaj sedaj? Problema se bomo lotili zadaj, če se ga prej nismo spredaj. Odstrel glede na spolno razmerje bomo morali izvrševati ravno obratno kot doslej in se z njim bližati bonitiranemu staležu. Popaziti bo treba tudi na občine, na njihove »merodajne«, da ne bo pooblaščen oseba za parafiranje letnega odstrela enostavno črtala celoten plan odstrela mladičev, (srnic) povrhu pa še polovico srn.

Lepo napisane, izrisane, z grafikoni in krivuljami, specialkami in preglednimi kartami opremljene lovskogospodarske načrte že imamo. V številih in procentih na posebnih straneh vodimo vsemogočo evidenco. Sedaj pa moramo potegniti tam spodaj debelo rdečo črto. Skrajni čas je, da se začne novo obdobje gospodarjenja!

Foto VI. Pleničar: Svetlo siva glava, povešeni in razmaknjeni roži, močan vrat — star nepravilni šesterak

Vodilo nam bo lovišče samo, predvsem škoda od divjadi na poljščinah, v katerih gozdovih je največja škoda z objedanjem vršnih poganjkov naravnega in posajenega mladja. Podatek, da gozdarji vsako jesen prevažemo na stotisoče drevesc, zgovorno pove, da je srnjadi mnogo preveč, vsaj na terenu, kjer delam kot gozdar.

Kako začeti regulirati, kako priti do cilja?

To ni delo za vsakogar, to nam je najbrž jasno. Če že govorimo o rigoroznem posegu v stalež, imamo še vedno čist, jasen cilj: najprej vse najslabše, najbolj degenerirano, zanikrno. Potem pa po stopnicah navzgor: temelj bodočega cilja so dominantni srnjaki, ki imajo že markirane svoje okoliše. Ob le-teh je treba pustiti tudi vraščajoče kakovostne srnjake, srnjake z najboljšo zasnovo. Vzporedno tem forsirati najboljše srne in najboljše mladice. Vse ostalo mora brezpogojno iz revirja. Kdo naj bo ta regulator, ta prečiščevalec slabega? Opravilo vsekakor zahteva visoko stopnjo znanja. Zato tega ne bodo opravljali neizkušeni nedeljski ali drugi priložnostni lovci. Lahko pa tudi ti, a ne samostojno, pač pa pod vodstvom izkušenih lovcev. Mislim, da bi jim bilo treba dati za opravljeno delo moralno priznanje, priznanje za veliko porabljenega časa, za prizadevanje nasploh.

Seveda bi bilo idealno, da bi vse LD imele poklicne čuvaje. Potem bi vse to urejal čuvaj, mi bi ga pa samo s kartico obvestili, da se zanimamo za »privezanega« srnjaka ali srno.

No — pa na neko srečo čuvaj mnogo stane, mnogo preveč za dohodke iz poprečnih hribskih lovišč. Razen tega večina članov nima direktorskih ali obrtniških dohodkov in si čuvaja ne more privoščiti. Toda tudi ta medalja ima svojo svetlo stran: na ta način smo člani primorani, da še in še zahajamo v lovišče, da opazujemo, se učimo,

Foto I. Napotnik: Lanšček — po letošnji mili zimi ima premalo na glavi — rožička izpod 5 cm. Vsekakor II b!

izbiramo, planiramo, kaj bomo odstrelili takoj, kaj po prsku.

Pojmovanje glede odstrela srn se nam je do danes moralo že docela razjasniti. Nekdanji administrativni odstrel »če si odstrelil srnjaka, moraš še srno«, je nedopusten, v celoti zgrešen in škodljiv, ker so napake nujne.

Drži, da večji del lovcev ni sposoben strokovno pravnega odstrela srnjakov, še manj pa srn. To je en dokaz več, da je lovsko strokovno znanje v poprečju nezadovoljivo, za izpopolnjevanje znanja (predavanja, brošure) pa premalo zani-

manja. V slepi ulici smo se nekako znašli tudi zato, ker iščemo v lovu preveč osebnih interesov, zraven pa vpijemo, da je lov šport, rekreacija, zabava ipd. Pa moramo takim le povedati, da je smisel sodobnega lova v pravilni izbiri divjadi, rekreacija pa v pogostem zahajanju v lovišče, v opazovanju divjadi. Le na ta način bomo lahko pravilno, smotrno, strokovno in temeljito ukrepali.

V tem prispevku nisem povedal nič novega, pač pa sem ponovno opozoril, da je s srnjadjo treba gospodariti drugače, bolje.

Še enkrat: lovsko pravično na divje prašiče

Dane Namestnik

K pisanju so me spodbudili članki v »Lovcu«, predvsem sestavka »Na divje prašiče lovsko pravično« J. Kuntariča (s klicajem) in A. Dicka (z vprašajem).

Lovski veterani pomnijo, kako redka je bila pri nas ta veledivjad med obema vojnama. Šele 15—20 let je tega, ko so prvi redki lovci uspeli upleniti divjo svinjo ali merjasca. To je bila tedaj že senzacija in lovca so hvalili, kakšno korist da je storil. Za nagrado je lahko prašiča kar obdržal. Najbolj so mu bili seveda hvaležni kmetje. Ko pa tej črni parkljasti divjadi tako tekne zoreči oves, koruza, pšenica! Tudi marsikatero njivo komaj posajenega krompirja preorje s svojim močnim rilcem in to predvsem zaradi črvov, ogrcev, ki so v sveže zorani zemlji.

In tako je bilo nagnjenje divjih prašičev do posevkov na kmetovih njivah menda glavni vzrok za nepravičen odnos tvorcev lovskega zakona do te divjadi. 19. in 20. člen zakona o lovstvu govorita o tem. Vso parkljasto divjad je poleg medveda in celo svizca dovoljeno streljati samo z risanico ustreznega kalibra, divjega prašiča pa tudi s kroglo iz gladke cevi. Edino to divjad od omenjenih je dovoljeno streljati tudi na brakadah. In kar je še huje: vso divjad je prepovedano loviti s pomočjo žarometov, razen volka in seveda divjega prašiča. Še čudno, da ga ni dovoljeno loviti tudi ob velikih poplavih in zametih, kar pa se pri nas kljub prepovedi dogaja. Toda z leti smo lovci postali pravičnejši, polni lovske etike in spoštovanja celo do lisice, kune, vidre. Zakaj ne tudi do divjega prašiča?

Predmet polemike »za« ali »proti« divjim prašičem je bila in bo v glavnem škoda, ki jo ta divjad povzroča na posevkih naših poljedelcev. Se mar za zmanjšanje le-te ne da storiti ničesar? J. Kuntarič pravi, da pri njih to urejujejo z električnimi pastirji. Kaj pa »revnejše« družine? Pri nas kmetje na

Divji prašiči

(Iz gradiva občnega zbora LZS, 6. 3. 1971)

Lovske družine po zvezah	Sp. stalež 1969/70	Odstrel 1969/70	% odstrela na stalež	Sp. stalež 1970/71
Bela krajina	69	25	36	77
Celje	134	112	84	176
Gorenjska	63	81	128	71
Gorica	43	27	63	87
G. Radgona	—	—	—	—
Idrija	—	1	—	—
Kočevje	136	61	45	127
Koper	20	37	185	41
Ljubljana	117	181	155	128
Ljutomer	—	—	—	—
Maribor	44	24	54	45
Notranjska	8	11	137	17
Novo mesto	105	99	94	116
Posavje (Trbovlje)	24	16	66	16
Postojna	73	81	110	102
Ptuj	—	—	—	—
Prekmurje	—	—	—	—
Zasavje (Krško)	47	23	49	43
Skupaj	883	801	91	1046

Ugotovitev, da je v dolgotrajnih zimah uplenjenih največ prašičev, potrjuje, da o gojitvi te divjadi ne moremo govoriti, čeprav že prevladuje mnenje, da to zasluži. V večini lovišč je gojitev usmerjena na odstrel, ki največkrat niti časovno niti številčno ni omejen. V letu 1968/69 je bilo uplenjenih 470 prašičev, v letu 1969/70 pa 801, kar je drugo največje število po vojni (leta 1962/63 869 prašičev). Njihova prednost pred drugo divjadjo je v tem, da je število mladičev veliko, vendar je o gojitvi npr. pri staležu 5 živali na 1000 ha težko govoriti. Tako imenovano »matično število« na površini več lovišč ne bi smelo biti izpod 100 živali. Na osnovi izkušenj je treba podpreti in razvijati skupno gospodarjenje lovske družin s to divjadjo (LZ Celje). Divji prašiči niso nikoli popolnoma vezani na določeno območje in se često selijo (po navedbah nekaterih avtorjev tudi do 100 km). Zato nepričakovan pojav velikega števila divjih prašičev v nekem lovišču ne sme biti povod za najvišji možni odstrel, kar se sicer često dogaja. Vsekakor bo treba v bodoče divje prašiče obravnavati kot zaščiteno divjad in z njimi načrtneje gospodariti.

Sklep občnega zbora: Divje prašiče se sme loviti najdlje od 15. julija do 15. februarja, pri tem pa izvajati dogovorno sprejeti plan odstrela za določeno območje. (Posamezne lov. organizacije — LD itd. — pa to lovno dobo lahko še skrajšajo.) Spremeniti je treba tudi etični odnos do divjih prašičev in skladno z zakonom najostreje ukrepati proti streljanju s šibrami na to divjad.

Za Prekmurje izjemoma velja lovna doba od 15. maja do 15. februarja, lov na merjasca pa je dovoljen vse leto.

V Prekmurju so divji prašiči prehodna divjad iz sosednje Madžarske. Zaradi pomanjkanja naravne hrane v prekmurskih loviščih povzročajo izredno občutno škodo na poljskih kulturah, lov nanje pa je itak zelo otežkočen zaradi posebnih pogojev (državna meja).

Sklep občnega zbora je obvezen za vse lovske organizacije v Sloveniji.

Foto ing. J. Černač: Merjasec je vedno oprezen

različne načine zavarujejo posevke, le lovci jim pri tem premalo ali pa prav nič ne pomagamo. Nekateri v kritičnem času, ko posevki zore, vso noč kurijo ogenj. Imamo tudi kmeta, ki je s krepko, povsem lastno investicijo obdelovalni del svojega posestva ogradil s tremi vrstami bodeče žice. Pravi, da se mu je že v dveh letih ta investicija povrnila. Nekateri posevke zavarujejo z žico, na katero obesijo pločevinaste škatle in zvonce. Zadnje čase so pričeli kmetje ob njive z zorečo pšenico, ovsom ali koruzo privezovati pse. A so prašiči kljub temu mnogokrat njivo »obdelali« do pasje ute, v kateri se je od strahu tresel pes, če je ni že z uto vred ali z delom nje pobrisal domov. Vsi ti ukrepi za zavarovanje posevkov so čedalje manj potrebni, ker je prašičev iz leta v leto manj. Včasih pa tudi vsi ti ukrepi ne pomagajo. Tedaj bomo pač odvezali družinski mošnjiček in se sporazumeli s kmeti za odškodnino. Tudi žrtve so potrebne, če se hočemo še ponasati s to veledivjadjo v loviščih in v svetu med lovci s tako spoštovano in zaželeno trofejo, s čekani. Morda se bo komu zdelo smešno,

če predlagam tudi krmišča za to divjad, ki jih ponekod že imajo. Kako naj to divjad pravično lovimo? Divji prašič je izrazito nočna žival. Vsakemu poznavalcu te divjadi je jasno, da zalaz nanjo sploh ne pride v poštev, razen morda v visokem snegu. Vendar ta način lova ni lovsko pravičen in k sreči so tudi redki lovci, ki bi zmogli napore pri takem zalazu. Divji prašiči leže čez dan v najgrših in najnedostopnejših predehlih. Torej nam ostaneta le še čakanje in pogon. Čakanje je zopet uspešno in pravično le v jasnih mesečnih nočeh. Le tedaj lahko z dobrim daljnogledom uspešno ocenimo oziroma ugotovimo, kaj je pod prežo. Takih noči pa je sorazmerno malo in še ni gotovo, če se bo črnuhom prav tisto noč zahotelo na njivo ob preži, na kateri čaka lovec. Kdor pa na takem čakanju uporablja žaromet, kar ni lovsko pravično, ne more trditi, da v tistih nekaj sekundah, ko prašiči obstojijo pred nenadno svetlobo, lahko razloči merjasca ali nevedečo svinjo.

Vse kaže, da pogonov na takega ponočnjaka, kakor je divji prašič, ne bomo mogli opustiti. Dolžni

smo pa storiti vse, da ga ne iztrebimo. Pri tako »uspešnih« lovih, kot jih družine zadnja leta izvajajo, se je tega treba tudi zares bati. Kaj je lažjega, kakor po izdajalskem snegu ugotoviti, kje leže in jih obkoljene s psi prignati pred cevi. Omejiti je treba število lovnih dni oziroma brakad. Ker pa je prašič divjad z velikanskim življenjskim prostorom, bo ta ukrep uspešen le, če bo veljal za celotno Slovenijo. Torej ga je treba predpisati z zakonom oziroma divjemu prašiču uzakoniti lovopust. A. Dick meni, da je svinja vodnica potrebna mladičem zlasti pozimi. Vsekakor ima prav. Svinja je v času svoje plodnosti sama le, ko se buka. Svoje mladiče vodi do svoje visoke brejosti (v februarju ali marcu), ko se pripravlja na novo leglo. Ali bi bilo svinjo treba zaščititi ves čas njene plodnosti, to je pa tudi deset let? Neplodnih svinj praktično ni, spolno zrele pa so že drugo leto starosti. Izvezimo skoraj nemogočo sposobnost na pogonu oceniti spol! Nemogoče je tudi predpisati samo odstrel vepra in mladičev. Odstrel je torej treba na splošno omejiti.

Foto D. Namestnik: *Od prašičev odrgnjeno deblo*

V litijemskem bazenu je ta divjad že zelo redka, kar pa ni čudno, če pogledamo odstrel v zadnjih štirih letih samo v eni od lovskih družin. Od 37 kosov je bilo 7 merjascev, 17 mladičev obeh spolov in kar 15 plodnih svinj. Samo letos so padle tri visoko breje, v njihovih trebuih pa so našli 20 plodov! Zato se mi 1. februar, še manj pa 15. februar, ne zdi pravičen začetek zaščite, pravičnejši bi bil 15. januar. Jasno je, da je svinja breja že decembra, vendar je to nizka brejost in je plod še nerazvit. Lovopust naj bi veljal tudi za merjasca, ker se bomo le na ta

način izognili »pomotam« pri odstrelu. Tudi krogla iz gladke cevi ne sodi tako mogočni divjadi! Naravnost žalostno je, da na tako zastarel način ubijamo divjad, ki je ponos našim gozdovom. Še bolj žalostno pa je, da mnogokje prezirajo tudi obstoječi lovski zakon in streljajo na prašiča celo s šibrami. Če smo torej za zaščito, za ohranitev divjih prašičev v naših loviščih, potem ne moremo tega našega načela izpodbijati z zahtevo po nagrajevanju upleniteljev. Z ničemer se ne da upravičiti »za-sluga« za tako nagrado. Tudi lov na petelina, ruševca, srnjaka, jelena, medveda zahteva precejšen del noči. Tudi do teh je treba prevaliti mnogokrat precej kilometrov in mnogokrat plačati od svojih prihrankov za tak blagor. Koroški lovci in še marsikateri vse jasne zimske noči prezebajo na prežah in čakajo — lisico! In prav ti lovci prihajajo k nam nedeljo za nedeljo, stotine kilometrov daleč, in niso vsi bogati. Toda po srcu so pravi lovci, ki želijo, da bi jim Diana naklonila veličastno trofejo merjaščevih čekanov ali vsaj šop ščetin, ki bi ga s ponosom nosili za klobukom.

omejil na fotografiranje divjadi v njenem naravnem okolju. Pri današnji razširjenosti fotoamatertva, s kvalitetnimi pripomočki, fotografiranje lova, lovskih prizorov, običajev itd. ne bi smelo biti tehnični ali estetski problem. Ta zvrst fotografiranja nikakor ni manj pomembna, saj tudi v opusih tujih avtorjev predstavlja dobršen del fotografskega gradiva.

Problem pa je in bo ostal fotografiranje divjadi v njenem naravnem okolju, mirujoče, predvsem pa v gibanju.

Čeprav se strinjam z mnenjem avtorjev nekaterih člankov v Lovcu, da naj bo lovska fotografija po tehnični plati res kvalitetna, se mi zdi, da je potrebno tu le postaviti neke meje, da bi lovci s kamero imeli več poguma za začetek, predvsem novinci.

Franci Strlè je v aprilski številki Lovca 1969 predlagal, da naj »bi bila razstava lovske fotografije, recimo vsako leto z nekaj nagradami, kot s teleobjektivom in podobnim«. To je verjetno način, da selekcioniramo in materialno podpremo lovske fotoamatere, ki obetajo — obenem pa bi bila to širša manifestacija lovske fotografije, ki nam lahko samo koristijo. Na takšni razstavi lahko amaterji pokažejo svoje posnetke, ki sicer morda še niso ustrezni za kliširanje.

Leta 1954 sem imel priložnost prelistati revijo z reprodukcijami fotografij z II. svetovne razstave lovske fotografije v Düsseldorfu. Čeprav se takrat še nisem ukvarjal s fotografiranjem divjadi, me je presenetila dinamičnost posnetkov, vzdušje, ki ga je ustvarila igra svetlobe in senc, ter za to zahtevno zvrst fotografije izjemno dobra kompozicija slik. To je potisnilo v ozadje relativno slabo tehnično dovršenost nekaterih posnetkov. Naj obenem omenim, da posamezni fotografi za slike na razstavah uporabljajo celo poseb-

Nasveti lovcem začetnikom s kamero

Avust Koprivnikar

Fotografiranje divjih živali, ali kakor temu lovci radi pravimo — lovska fotografija, ni novost. Že leta 1882 je Francoz De Marey konstruiral »fotografsko puško« za fotografiranje ptic. Ta fotografska naprava, izdelana pred skoraj 90 leti, je ustrezala osnovnim zahtevam za fotografiranje divjih živali: objektiv z dolgo goriščnico, majhen format negativa in kratek čas osvetlitve. Zadnja leta, ko razpolagamo s

kvalitetnim fotografskim materialom z naravnost izjemno svetlobno občutljivostjo, se nam zdi neverjetno, da je v času — ko je bilo v normalnih svetlobnih pogojih potrebno za osvetlitev nekaj sekund in je bila fotografska tehnika šele na skromnem začetku — ta pionir lovske fotografije naredil s to svojo pripravo fotografske posnetke divjih živali oziroma ptic.

V svojih razmišljanjih se bom

ne postopke kot: solarizacijo, preslikavanje skozi raster itd., kar ni v korist »prirodnosti« posnetka, pač pa njegovi izrazni moči.

To za lovsko fotografijo skoraj ne velja. Razumljivo, da se mora lovec-fotoamater truditi, da pride do tehnično dovršenega posnetka divjadi, kar je njegov cilj in nagrada za trud. Zgodi pa se mu lahko, da bo z visoko občutljivim filmom tudi v slabih svetlobnih okoliščinah prišel do posnetkov, ki morda ne bodo tehnično dovršeni, bodo pa motivno, kompozicijsko ali drugače izrazno močnejši. Več o tem morda kdaj kasneje. V lovsko organizacijo vstopajo vsako leto novi člani. Med njimi verjetno tudi taki, ki se ukvarjajo s fotoamaterstvom. Koristno bi bilo, če bi lovske družine tem tovarišem omogočile nakup dodatne fotografske opreme, če sami nimajo možnosti. Verjetno gre pri tem le za teleobjektiv, kar ne bi bil nerešljiv problem za lovsko blagajno.

Kaj potrebujemo za lovsko fotografijo?

Fotoaparati — najbolj zrcalni refleksi — s teleobjektivom, svetlomer ali »tabelo osvetlitve« (ta je navadni priložena filmom v originalnem zavitku), stativ za nekatere načine fotografiranja in navadni objektiv ($f = 50$), ki ga zaščitimo proti prahu in udarcem s čisto polivinilno vrečko in ga nosimo v torbi za teleobjektiv ali pa zavitega v večjo krpo v nahrbtnikovem žepu.

Posebna zaslonka proti sončnim

Foto M. Juvan: *Mlade kavke*

žarkom ni potrebna, ker je ta danes sestavni del teleobjektiva.

Ker je mogoče presenečenje že ob v-topu v lovišče oziroma neobljudeno naravo, je najbolje nositi fotoaparati z nameščenim teleobjektivom okrog vratu na posebnem plastičnem ali kovinskem jermenu, ki ga dobimo v večjih trgovinah s fotomaterialom. Ta se s patentno kljukico pritrdi na samo kamero, ki ima praviloma predvidena »očesca« v ta namen. Dobro je, če pustimo kamero v torbici, katere jermen si prav tako obesimo okrog vratu.

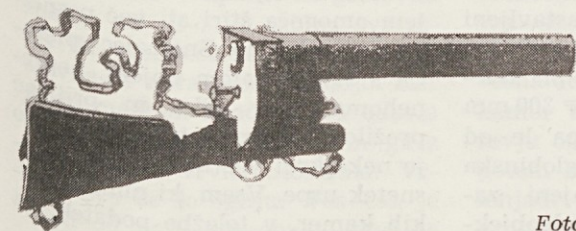
Če puške nismo pustili doma, jo nosimo obvezno po »konjeniško« preko hrbta, da ne poškodujemo kamere ali teleobjektiva — posebno na strmih terenih. Bolje pa je puško pri lovu s kamero pustiti doma, da ne pridemo zaradi »skušnjav« ob dobre posnetke. To vem iz izkušenj.

Stativ, ki naj bo močan — najboljši je lesen — s panoramsko glavo, ne jemljemo s seboj drugače, kot če smo namenjeni

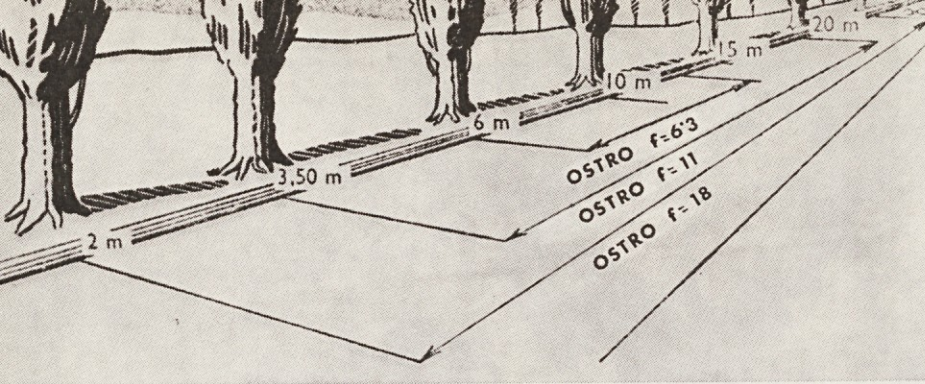
fotografirati divjad na čakanju ali na klic. Način lova s kamero je skoraj enak lovu s puško, zato veljajo zanj ista pravila — glej Naš lov, prvi del. Če smo se po jutranjem čakanju odločili, da nadaljujemo fotografiranje z zalazom, je najbolje pustiti stativ na primernem kraju.

Svetlobne pogoje ugotavljamo s svetlomerom ali s tablico pogosto, predvsem pa pri spreminjanju terena (temnejši gozd, jase, senčna soteska itd.). To velja zlasti, če imamo v kameri barvni film. Najugodnejši svetlobni pogoji za fotografiranje je razpršena sončna svetloba — obris sonca je viden, senc ni ali pa so mehke. To velja za črno-beli in barvni film. Primer takšnega posnetka je naslovna slika Lovca 6/70. Črno-beli fotografski material bo uporaben, če ga bomo dvakrat preosvetlili ali pa celo nekoliko manj podosvetlili, barvni pa zahteva točno osvetlitev.

Koristno je poskusiti večkrat za vajo ostriti sliko. Izberemo poljuben motiv. Z desnico držimo kamero, sredinec ali kazalec na prožilu — z levico podpiramo objektiv s palcem in sredincem na obroču za nastavljanje razdalje. Levičarji, oprostite! Tako smo pri zalazu ali na pogonu pripravljeni za posnetek. Če nam divjadi ne uspe posneti v hipu, ko miruje, jo spremljamo skozi okular in z

Fotografska puška De Mareya

Nazorni primer globinske ostrine

levico nenehno ostrimo sliko. Klips!

Za hitro ostrenje slike so zelo primerni nekateri sodobni teleobjektivi, pri katerih je zaslonka ne glede na nastavljeno vrednost nenehno popolnoma odprta in tik pred osvetlitvijo pade na nastavljeno vrednost. O globinski ostrini kasneje.

Pri čakanju ali lovu na klic ravnamo enako, še bolje pa je, če se poslužimo stativa. Ta nam je posebno dobrodošel pri slabših svetlobnih pogojih, saj mirujočo divjad — nič zibanja, nič drhtenja — lahko osvetlimo tudi do $\frac{1}{2}$ sekunde. Seveda z dobrega stativa! Prej sem omenil panoramsko glavo. To je priprava, ki nam omogoča vertikalno in horizontalno gibanje kamere — seveda tudi kombinirano — in to gibanje je mogoče z majhnim obratom ročice hipoma utrditi. Dobro je uporabiti tudi prožilno vrstico, če levice ne potrebujemo za ostritev slike. Ker je stoja utrudljiva in opazna, je bolje, če stativ postavimo čim nižje, ga primerno prikrijemo, svetleče se kovinske in lesene dele pa zeleno ali rjavo prebarvamo — že pred tem seveda!

V vlažnem vremenu ali ko pada rosa, se nam objektiv in okular rada orosita. Temna krpa, s katero pokrijemo vso napravo, nam pomaga.

Ker se svetloba posebno zjutraj in zvečer hitro spreminja, jo zelo pogosto merimo ter korigiramo zaslonko in čas osvetlitve. Če nimamo izkušenj, je dober svetlomer neizogiben.

Nastavljanje ostrine slike in čas osvetlitve

Fotografiranje divjadi predstavlja tehničen problem predvsem za-

radi uporabe objektivov z dolgo goriščnico — teleobjektivov, ki poleg prednosti nudijo tudi razne nevšečnosti: krajši časi osvetlitve, težje nastavljanje ostrine slike in kadriranje, večja teža ter navadno manjša maksimalna svetlobna odprtina. Izkušnje dokazujejo, da je skoraj nemogoče dobiti uporabne posnetke, če fotografiramo iz roke s teleobjektivi z goriščnico nad 400 mm. Če je čas osvetlitve pri goriščnici $F = 50$ mm $\frac{1}{50}$ sek., sledi, da je pri goriščnici $F = 400$ mm potrebno skrajšati čas osvetlitve na $\frac{1}{400}$ oziroma $\frac{1}{500}$ sek., kar je pri večini fotoaparatorov tudi najkrajši možni čas osvetlitve. Če upoštevamo, da tudi gibanje divjadi zahteva kratek čas osvetlitve, pridemo do zaključka: čas osvetlitve pri fotografiranju iz roke naj bo $\frac{1}{500}$ ali največ $\frac{1}{200}$ sekunde. Podaljšanje časa osvetlitve pa je stvar spretnosti in rizika. Izbira svetlobne odprtine — zaslonke in z njo povezane globinske ostrine je problem, ki zahteva od lovca s kamero največ pazljivosti. Znano je, da zahteva skrajševanje časa osvetlitve pri neizpremenjeni občutljivosti filma odpiranje zaslonke. Z odpiranjem zaslonke pa zmanjšamo globinsko ostrino. (Globinska ostrina je cona jasnosti slike pred in za nastavljeno razdaljo na objektu — to je razdaljo med filmom in objektom. Glej sliko!)

Razen tega se globinska ostrina pri neizpremenjeni zaslonki s povečevanjem goriščnice manjša. Pri objektivu z goriščnico $F = 50$ mm in zaslonki $f = 5.6$ ter nastavljeni razdalji 10 m bo slika ostrja (čista) od 7 m do neskončnosti, pri teleobjektivu z goriščnico $F = 300$ mm in ob enakih pogojih pa le od 9,8 do 10,2 m. Čeprav se globinska ostrina pri neizpremenjeni zaslonki z nastavljanjem teleobjek-

tiva na večjo razdaljo povečuje, pa nam resneje pomaga iz težav samo film z visoko občutljivostjo. Teh je na trgu zadnja leta dovolj, tudi barvnih. Primer: barvni pozitiv film z občutljivostjo 23 DIN (EKTACHROME) zahteva pri času osvetlitve $\frac{1}{250}$ sekunde nastavitev zaslonke:

sončno (sence močne) . . . $f = 16$
rahlo oblačno (senc ni) . . . $f = 8$
oblačno $f = 5.6$

Ker barvnega filma v slabših svetlobnih pogojih (gozd, grape in podobno) skoraj ne uporabljamo, smo glede gornjega lahko že optimisti. Pri črno-belem filmu (občutljivost do 33 DIN) smo pa še na boljšem. Res je sicer, da zrnatost filma z občutljivostjo narašča, vendar se pojavlja problem le pri večjih povečavah. In še tam vselej ni tako nezaželen. Morda zato, ker na neki način stopnjuje izraznost posnetka. Seveda le izjemoma. Poglejmo posnetek na naslovni strani Lovca 9/1969. Zrno se vidi, toda kaj je to v primeri s kvaliteto posnetka. Morda zlepa ne bomo našli posnetka — kratka osvetlitev pri izjemno majhni globinski ostrini — s takšno tehnično dovršenostjo. Isto velja za posnetka: Lovec 5/1969, naslovna stran, in Lovec 5/1970, stran 131. Vsi trije posnetki so od istega avtorja. Zanimivo je, da avtor snema proti svetlobi, s tem doseže veliko plastičnost posnetka.

Osebo smatram naštetih posnetke za odlično lovsko fotografijo, čeprav sem prepričan, da je bil avtorju v izdatno pomoč fotoaparāt z avtomatskim transportom filma. Takšen transport z elektromotorjem omogoča štiri ali več posnetkov na sekundo. Snemalec spremlja s fotoaparatom objekt, neprenehoma ostri sliko in pritisne prožilo v ugodnem trenutku. Tako je nekajkrat več možnosti, da posnetek uspe. Vsem, ki nimamo takih kamer, v tolažbo podatek, da

so to sila drage reči, ki si jih nepoklicni fotograf težko omisli in tudi posebno lovski ni tak — »mitraljez«.

Tistim lovcem s kamero, ki bodo aparat šele nabavili, priporočam zrcalno-refleksni. Iz gornjega razmišljanja smo videli, da je pri uporabi teleobjektiva majhna globinska ostrina osnovni problem. Če k temu dodamo nastavljanje razdalje po drugem sistemu, bodo uspehi zanesljivo jalovi.

Fotografiranje ponoči

Problem nočnega fotografiranja divjadi je umetna razsvetljava. V gozdu je mogoče uporabiti le bliskovne luči na akumulator (flash) ali enkratni vžig (VACUBLITZ). Ker so te sposobne osvetliti prostor le nekaj metrov pred kamero, ne moremo uporabiti teleobjektivov. Tudi motivov ne moremo izbirati. Pač!

Pred leti mi je dal Franc Malavašič z Vrhniko idejo, da fotografirava polha. Poiskal je primerno polšino, sam pa sem predelal bliskovno luč — VACUBLITZ tako, da sem speljal iz njega dve žici in jih povezal na dve medsebojno izolirani kovinski ploščici, ki bi ob stiku — namesto kontakta X na kameri — vklopili žarnico. Popoldne sva odšla v gozd, zakurila ogenj kakih sto metrov stran od polšine, ki jo je Frenk izbral, in počakala, da se je zmračilo. Odšla sva na mesto, zakopala kontakt v listje pri vhodu v polšino, namestila kamero na stativ kak meter od vhoda, postavila bliskovno luč na bližnje drevo, privila prožilno vrstico v aparat in postavila zaklop na »B«. Po tablici sva izmerila vrednost zaslonke, jo nastavila in naravnala razdaljo. Ker se je medtem znočilo, sva odprla s prožilno vrstico zaklop in ga z vijakom na vrstici blokirala. Vrnili sva se k ognju. Ves čas je eden od naju oprezoval, kdaj se

bo posvetilo. Ko se je to nekako čez uro res zgodilo, sva šla zamenjat žarnico in pomaknila film naprej. Tisto noč sva napravila dva zadovoljiva posnetka, ki sta bila objavljena v Lovcu. Polšina je bila dobro »založena«, vendar vsak polh ni stopil na relativno majhen kontakt.

Morda se bo posrečilo vztrajnemu fotoamaterju napraviti na ta način še zanimivejše posnetke.

Dobro je, če vse potrebno nastavimo pred nočjo. Ponoči namestimo le žarnico in odpremo zaklop. Noč ne sme biti svetla, sicer bi se film čez dalj časa vseeno osvetlil. Fotoaparat zavarujemo pred roso s strešico iz črnega papirja, vendar naj ne sega predaleč čez objektiv. Če se pripravlja k dežju, ga raje ne postavljajmo. Za enkrat dovolj in obilo uspeha pri lovu s kamero!

Medvedje in cesta na Rdečem bregu

Ivan Bučak

*»Za divjad zdaj hudi časi
so prišli,
s fički, mercedesi jo
bodo preganjali.
Lovski funkcionarji pa
bodo veselili,
ker bodo devize
v blagajni imeli.«
(Iz kronike o gradnji
ceste na Rdečem bregu
na Pohorju l. 1967)*

Če hočeš mir, da spočiješ glavo in želiš občudovati naravo, pojdi v planine, v gozdove, pa boš našel oboje.

Tako je bilo in tako je še danes.

Pot me je zanesla med mogočne pohorske gozdove, v Rdeči breg nad Podvelko.

Nekaj dni sem bil gost priljubljenega in vedno veselega lovskega čuvaja podvelške družine Franca Voha. Obhodila sva skoraj ves njegov revir od hribov nad Lovrencem tja do Ribnice. Spotoma sva se ustavljala pri njegovih solnikih, to so do 2 m visoka drevesna debla z izvrtanimi luknjami, kamor nasiplje sol, ki se ob deževju odceja. Tako osoljena debla potem s slastjo liže srnjad in jelenjad. O vsaki gozdni jasi in drugem skritem kotičku gozda ve

povedati kak lovski doživljaj, katerih se mu je v dolgih letih lova nabralo poln nahrbtnik. Od teh naj opišem le enega, ki se mu je pripetil leta 1960 in za katerega pravi, da ga šteje med bolj redke lovske doživljaje.

»Vidiš,« pravi, »malo više od tukaj v hribu pri tistimle bukovem drevusu sem sedel tudi oktobra 1960, seveda zgodaj zjutraj. Vem, da se mi boš tudi ti smejal, kakor so se mi takrat drugi, toda kasneje se je izkazalo, da le nisem zaspal na štoru. Ko tako sedim in gledam po gozdu, zapazim, da se za tistimle robom nekaj premika. Gledam, gledam, pa ne morem razločiti, kaj bi bilo. Medtem pa se prikazen le toliko primotovili izmed dreves, da mi pokaže svojo zadnjo plat. Tedaj še bolj odprem oči in 'gruntam', kakšna žival naj bi to bila. Jelen ni, za srnjaka je preobilna, pes ali volk bo, pomislim.

Za vraga, kje pa! Spomnim se, da imata pes in volk vendar rep, ta prikazen ga pa nima. Pa zagledam kakšnih 5 m niže manjšo, prav takšno prikazen. Tedaj se obrne tudi ta velika in razločno spoznam veliko medvedko z mladičem. Nak, si mislim, s kosmatinko, ki vodi

Lovski dom LD Podvelka

mladiča, si pa ne želim srečanja, kajti takrat je, pravijo, najnevarnejša. Klobuk na glavo, pihalnik na ramo in jo mahnem naprej po svojem revirju.«

Moram priznati, da nisem prav nič podvomil o resničnosti Francove pripovedi.

Franc pa trdi, da se je prigodi nasmihal starešina njegove lovske družine Ludvik Volmajer. Še večji neverni Tomaži pa so bili okoliški kmetje in kočarji, ki so celo trdili, da si je prigodo izmislil zato, ker se je bal za kostanj, ki je bil tod tega leta tako lep in debel. Ženskam se je pa zameril. Klepetale so, da jim straši otroke, ki da odslej ne bodo več upali v šolo.

A je dogodek v naslednjem letu le dobil svojo veljavo. Takrat so namreč lovci imeli skupni lov in prav v bližini, kjer se je Francu prikazal kosmatinec, sta videla tri močne medvede še dva druga lovca.

Med prijetnim kramljanjem sva prispela na nekdanjo Klančnikovo

Ludvik Volmajer

planoto, kjer stoji sredi drevja čudovita lovska koč, last LD Podvelka. Od tu se odpre krasen razgled, do ribniške koč, Lovrenca, Ruš pa tja do predmestja Maribora. V prijetni izbi sva našla tudi starešino Ludvika Volmajerja in logarja Goloba. Ob dobri vinski kapljici so stekle besede in tako sem presenečen zvedel, da bo na tem mestu čez tri dni (septembra 1967) otvoritev nove gozdne ceste, ki pri Časovi gostilni zavije levo v strmino in vodi po hribih Rdečega brega do lovske koč LD Podvelka na Klančnikovem vrhu. Seveda sva vabilo na otvoritev z veseljem sprejela.

Čez tri dni sva se s Francem odpravila na napovedano slovesnost. Okoli koč je bilo vse živo. Požrtvovalni in skrbni upravnik koč ter njegova žena sta imela polne roke dela s strežbo; še sam starešina je priskočil na pomoč. Na planjavi pred hišo se je na ražnju vrtel lep in okrogel prašiček.

Pred koč so prvič v zgodovini tega kraja začeli parkirati fički, rekordi in kombiji. Prvi ob skončani cesti pa je stal okrašen kot ženin orjaški buldožer. Še pred dnevi je renčel v hrib z lahkoto odpiral pot svojim motornim bratom. Da, takšna cesta pomeni ne samo veliko korist za gozdno gospodarstvo, ampak tudi za okoliške prebivalce, predvsem kmete, saj bo njihova zemlja mnogo več vredna, saj bodo svoje pridelke z lahkoto spravljali v dolino in prodajali. Cesto, 8 km dolgo, je financirala gozdna uprava v Podvelki. Družba je bila vse bolj vesela in ko se je začelo mračiti, smo se preselili v lepo opremljene prostore lovske koč. Pravega muzikanta res nismo imeli, kar je sicer v hribih ob takih praznikih navada, toda zvoki veselih planšarjev so s plošč pričarali enako vzdušje in veselje kot pristen hribovski mehovec.

Sedaj je prišla na vrsto še glavna

točka »Kronika dogodkov o gradnji lovske in gozdarske ceste«.

Napisana je bila v verzih na precej zajetnem šopu papirjev. V njej so se zvrstili dogodki, kakršne so pač v resnici doživljali vsi, ki so pri gradnji ceste sodelovali. Bili so napisani preprosto, domače, toda duhovito, tako da veseli družbi ni zmanjkalo smeha in ploskanja. Njen avtor je vedno nasmejani in duhoviti logar Ivan Robnik. Rojak je iz Vuhreda, sedaj je pa že več let v službi pri gozdni upravi v Podvelki. To ni njegovo prvo delo. Napisal je že več šegavih pa tudi resnih pesmi.

Tako so prebivalci tega čudovitega planinskega predela zopet proslavili novo delovno zmago, ki jim pomeni velik napredek v gozdar-

stvu in kmetijstvu, predvsem pa seveda v turizmu.

Le naša divjad, je rekel lovski čuvaj Franc, ne bo preveč zadovoljna, ker ji bosta smrdela bencin in nafta. Njegove besede se uresničujejo.

Kakor so čudoviti in prekrasni pohorski gozdovi in globače, v katerih se pozibavajo v vetru močone in vitke smreke, takšni so tudi pohorski ljudje, ki tod živijo iz roda v rod.

Taka doživetja so nepozabna. Kar boste slabe volje in boste imeli polno glavo skrbi, se povzpnete v ta čudoviti gorski svet in našli boste skriven kotiček, kjer boste našli oboje: mir in lepoto narave.

Iz naših logov

Prve izkušnje

Ivan Ferlež

Pod tem naslovom hkrati zjemamo tretjo in peto zgodbo iz Ferleževe knjižice »Medvedek«, ki jo je ilustriral Ive Šubic in jo je leta 1963 izdala Državna založba Slovenije.

Čas kratkotrajnih pomladnih nalivov je minil in prišli so topli sončni dnevi. Planina je ozelenela. Najprej so se prekrili z listjem gozdovi v podnožju, od tam pa se je zelenje počasi širilo proti vrhu; v nekaj dneh je prekrilo vse po- bočje prav do navpičnih prepad- nih sten. Na prisojnih vzpetinah, ob potokih in posekah se je raz- raslo malinovo mladje, razšopirilo se je robidovje in tisočero belih jagodnih cvetov je iz goste pod- rasti sililo proti soncu ter ponujalo roju žuželk svoj sladki sok.

Takrat je Rjavka oba mladiča prvič povedla v gozd. Sprva sta precej nezaupno zrla v novi, njima še neznani svet, nato pa sta ju- naško odcapljala za materjo. Prek debelih podrhtih debel, čez katera še nista mogla plezati, jima je Rjavka pomagala s šapami; čez skalovje, kjer bi lahko padla v razpoko, je enega za drugim z zobmi nežno prijala za ohlapno kožo na hrbtu in ju prenesla.

Na prostrani, sončni, z mehko travo in mahom porasli jasi je Rjavka legla in se lenobno zlek- nila. Kako sta svežina komaj oze- lenelega gozda in topel pomladni zrak prijala tudi medvedkoma! Valjala sta se po mehki gozdni preprogi, se postavljala na zadnji nogi, se objemala s šapicami, se prerivala in eden drugega podi- rala na tla. Rjavka je zadovoljno opazovala njuno početje, vseč ji je bila njuna živahnost.

Rjavček je bil bolj močan, pa tudi bolj grob, njegova sestra pa je bila bolj zvita in bolj razsodna. Kadar se je z vso močjo zaletel proti njej, se mu je navadno v zadnjem trenutku spretno umak- nila, in nerodni Rjavček se je mo- ral nehote prekucniti čez glavo.

Ko se je v onemogli jezi kobacal na noge, ga je večkrat od strani še enkrat porinila na tla, nato pa hitro stekla k materi, da bi jo bránila pred bratčevo maščeval- nostjo. Če je Rjavček videl, da je, ker je bil pregrob, izgubil družbo za igro, se je na tleh na- redil negibnega, in tako je spet privabil sestrico k sebi. Potem ji je rade volje dovolil, da je počela z njim, kar je hotela; po mili volji ga je vlekla za ušesa ali kožo in ga valila po travi.

Razlika v njunih značajih se je hitro večala, in kadar je igra pre- šla v resnejše spopade, je morala posredovati mati. Takrat sta na- vadno oba navalila nanjo, jo ne- ugnano cukala za gosto dlako, plezala po njej, padala z njenih širokih pleč in se spet vzpenjala nanjo. Rjavka jima tega ni za- merila — le dobrovoljno je mom- ljala.

Ko se je sonce nagnilo k zatonu in so sončno jaso prekrile dolge sence mogočnih jelk, se je med- vedja družina vrnila v brlog.

Sprehodi po bližnji okolici so bili vse bolj pogostni. Le če je Rjavka začutila nevihto, ni mladičev vo- dila nikamor, takrat je ostajala v brlogu. Ni jima še zaupala, in če je deževalo še prihodnji dan, ju je pustila sama le toliko, da si je poiskala kaj za pod zob. Pod blagodejnim vplivom tople po- mladi sta medvedka hitro rastla, vsak dan sta bila močnejša, vsak dan samostojnejša.

Kakor se neopazno izgubi dišeči dih pomladnega vetra, tako je Rjavčku in njegovi sestrici ne- opazno minevala njuna prva po- mlad. Hrane je bilo povsod do- volj. Sočno cvetno popje in mlade gobe, ki so vsako noč znova pognale iz trave in zelenega mahu, so bili stari Rjavki ta čas naj- ljubša slaščica. Njeni prej že ohlapni seski so se spet napeli in mladička sta v njih našla do- volj sladkega mleka. Z materjo sta začela hoditi tudi na daljše

pohode, a čeprav sta se lahko na- sesala po mili volji, ju je Rjavka počasi navajala tudi na drugo hrano.

Potem so dozorele jagode. Ob prvem svitu, ko so na bledem ne- besu pojemali utripi ugašajočih se zvezd in ko se je iz globine goz- dov čul prvi spev ptičjega zbora, je medvedja družina že stikala za njimi. Med tem ko se je Rjavka vzpenjala na mesta, kamor malčka še ni ta mogla, sta medvedka ko- bacala po visoki gozdni travi in iskala sočne, sladke plodove. Z roso pokrita temna kožuščka sta se v sončnih žarkih svetlikala, kakor da sta posuta z bisernim prahom. Šele proti poldnevu, ko je sonce začelo močnejše greti, ju je mati povedla v gozdni hlad, kjer sta sita nekaj časa zado- voljno počivala, potem sta se pa spet zapletla v svoje igre.

Sedaj se nista več bala nadležnih, kričavih šoj, in ne skrivnostnih šumov v grmovju; iz dneva v dan sta bila pogumnejša, čedalje bolj samozavestna. Rjavček je postal kar predrzno lahkomišeln. S se- strico se je vse manj igral, čedalje bolj ga je zanimala okolica.

Nekega dne je naletel na uhojeno pot velikih gozdnih mravelj. Male živalce, ki so hitele po njej, so ga preHITEvale in začel jih je ustavlјati. Ko so mravlje začutile močni dah medvedovih šap, so se razbežale. Rjavček pa je, poska- kujoč v veseli razigranosti ob no- vem odkritju, hitel za njimi. Niti opazil ni, da je zašel globoko v gozd; tu se je nenadoma znašel pred visokim kupom — tja so iz- ginjale mravlje. Nekaj časa jih je radovedno opazoval, potem pa je s šapo udaril po igličastem mrav- ljšču. Vrh mravljišča se je se- sedel, in to mu je zelo ugajalo. Zato se je z vsemi štirimi pognal v mehko gmoto, ki pa se je pod njegovo težo nenadoma vdrla. Rjavčkov kožušček je bil v tre- nutku poln razdraženih mravelj, ki so srdito napadle vsilјivca, ga

grizle po trebuščku in mu silile v oči in ušesa. Ves presenečen se je nekaj časa otepal s šapicami, a okoren, kakršen je bil, se je čedalje bolj pogrezal v mravljišče — v ostri mravljični kislini je komaj še dihal. Ko si je nekoliko opomogel in se nekako le izkobil iz nesrečne zagate, jo je glasno cvileč brez cilja ucvrl v gozd.

Stara Rjavka, ki je medtem počivala v hladu, sploh ni opazila, da njenega nadobudnega sinka ni več pri njej. Šele ko je iz globine gozda zaslišala njegovo obupno cviljenje, se je zdramila in se brez pomisleka pognala v tisto smer. Ker ni vedela, kaj se mu je zgodilo, je zdirjala, kar je mogla, napadla bi vsakogar, ki bi ji zastavil pot.

Ker so Rjavčka mravlje preveč grizle, je tekel kar na slepo, dokler se ni zaril v neko goščo. Tu se je zaman trudil, da bi se rešil nadležnih živalic. Šele ko mu je mati z jezikom skrtala kožušček in ga tako rešila mravelj, se je nekoliko pomiril. Nič kaj nežen udarec materine šape ga je opomnil, naj se drugič več ne oddaljuje od nje, in ga je kar vrgel iz goščave.

Po tem neprijetnem dogodku se je nekaj dni držal matere, a ko je čez nekaj časa na to smolo pozabil, se je spet ojunčil. Kar po ves dan se je sam potikal po sončni strmini, iskal sočne plovce, in šele ko je bil dodobra sit in utrujen, se je vrnil in poiškal mater.

Rjavka mu tega ni zamerila, pač pa je bila vedno na takih mestih, da je lahko opazovala vse njegovo početje — vedno ga je imela pred očmi, ne da bi Rjavček za to vedel.

Nekega sončnega jutra, ko sta medvedja mladiča skupaj preisko-

vala gozdno poseko in stikala za sladkimi malinami, je Rjavčkov tanki sluh prestregel neki čuden šum. Postal je pozoren, z dvignjeno glavo je napeto strmel v bližnjo goščavo. Razen šumenja se je iz grmovja širil njemu še nepoznan dah; to je še bolj pritegnilo njegovo pozornost. Šum je potem utihnil, čez hip pa se je spet ponovil.

Sredi goščave, na mestu, kjer ni bilo zelene podrasti, sta čepela dva siva klobčiča in z zelenkastimi očmi zrla v medvedka. Ves presenečen ju je nekaj časa tudi Rjavček zvedavo opazoval, potem pa je začel nerodno riniti proti njima, globlje v grmovje.

Prebrisana sestra ni takoj krenila za njim. Prav previdno je obšla goščavo in začela mali divji mački zalezovati z druge strani. Še nedorasli, sivi, črnoprogasti živalci sta se tedaj obrnili vsaka na svojo stran in z divjim pihanjem skušali odgnati nepoznana kožuhasta napadavca.

Presenečena nad čudnim odporom sta se medvedka za trenutek ustavila, potem pa se kot po dogovoru opogumila in vsak s svoje strani napadla nasršeni stvarci. Mačja mladiča sedaj nista več čakala. Ker jima je bila pot za umik zaprta, se je eden od njiju v skoku zaprašil naravnost v Rjavčkov glavo, s kremplji bliskovito udaril po dvignjenem črnem nosku in tik osuplega medvedka smuknil iz goščave. Preden se je Rjavček zavedel, kaj se je zgodilo, je dobil še drug udarec, in oba mačja mladiča sta se pognala proti bližnjemu drevesu.

Razdražen nad tako nepričakovanim in podlim napadom se je Rjavček zagnal za beguncema, toda še preden se je izkobil iz grmovja, sta mačja mladiča že čepela v široki rogovi starega gabra, od koder sta ga nagajivo izzivala. Ponižan in poln maščevanja Rjavček niti sam ni vedel, kdaj je objel robato gabrovo drevo

in začel po njem plezati — tedaj pa je sestra nenadoma zacvilila. Ker je podzavestno začutil, da se dogaja nekaj novega, se je Rjavček radovedno ozrl, toda še tisti hip se mu je nekaj težkega nenadoma zagreblo v kocasti hrbet. Presenečen je zdrknil z debla in z vso težo telebnil na tla. Ko se je nekajkrat zakotalil po strmini in se končno le spet postavil na noge, je ob drevesu zagledal veliko progasto divjo mačko, ki ga je z nasršeno dlako divje gledala in svareče pihala.

Praska, ki so mu jo ostri mačji kremplji zasekali v občutljivi nos, je Rjavčka pekla in skelela, razen tega pa se je ob padcu z glavo udaril ob štor. Želja, da bi se maščeval nad progastimi zahrbtnježi, je končno premagala strah in bolečino in jezo renčeč se je pogumno pognal proti nasršeni mački. Za njim se je zakadila vanjo še mala medvedka. Ker je vedela, da ima pred seboj še neizkušene medvedjega mladiča, s katerim lahko obračuna brez vsakega napora, je stara mačka hotela Rjavčka primerno sprejeti. Toda ko je videla, da sta krenila v napad oba medvedka, se je raje umaknila. Hipoma je bila v vejevju, se stisnila k svojima mačicama, podvila rep in z jeznimi očmi motrila medvedja mladiča.

Ne vedoč, kaj na storita, sta med v dka nekaj časa še capljala okoli gabra, ko pa si je Rjavček oblizal ranjeni smrček in se še enkrat ozrl v gabrovo krošnjo, se je prežirljivo obrnil in odracal na poseko. Ponosen na svojo namišljeno zmago ni niti pogledal sestrice, ki je šla za njim. Pod vrhom poseke je zagledal mater in ves vesel stekel k njej.

Rjavček je imel prvo večjo izkušnjo. Dogodek z mačkami si je dobro zapomnil. Odslej je vedel, da je gozd poln zvijač in nevarnosti in da večni zakon divjine daje prednost tistemu, ki je močnejši, hitrejši in pogumnejši.

Jelen – novi svetovni prvak

Iz avstrijskega lovskega lista Der Anblick 12/1970

Dr. Laszlo Studinka — iz nemščine Mirko Lamprecht

Komitat Zala je prijetna, gričevnato valovita pokrajina, v bližini tromeje Avstrija—Jugoslavija—Madžarska, med Rabo in Muro, v jugozahodnem delu Madžarske. Povsod zelenje, kamor seže oko, veliki gozdni kompleksi, majhni gozdiči, vmes pa povsod sočni travniki in polja z žitom, koruzo in krompirjem, s priljubljeno hrano velike divjadi. Čez leto je tukaj tudi več dežja kakor v drugih krajih Madžarske, tukaj v daljnem iztekališču Alp. Gozdovi v ravninskem predelu so večinoma hrastovi, zgoraj po gričevju pa bukovi, z mnogo mehkega lesa, podrastjo in ostrožnicami. Divjad najde tukaj povsod močno hrano v izobilju.

Kapitalna rogovja izpred sto let iz teh krajev so še ohranjena. Zadnja leta pa tudi stalno narašča število trofej z zlato medaljo, akoravno je v teh krajih od zadnje vojne pa tudi dandanes znatno manj jelenjadi kakor na splošno v drugih najboljših jelenjih loviščih južne Madžarske. Mogoče pa prav zaradi tega rastejo kapitalni jeleni tukaj v večjem številu.

V začetku jelenjega roka 1970 sem bil za nekaj dni v teh predelih, v revirjih gozdne uprave Velika Kaniža. Tam se je dosti govorilo o mogočnem jelenu iz gozdov v bližini kraja Lenti. Njegova, po velikem naključju najdena para rogov iz leta 1968 in 1969 sem tam v lovskem domu tudi videl. V tem domu pa se je v letošnjem (1970) jelenjem roku zadrževala tudi gospa Marion Schuster iz Lausanne — Pully (Švica), ljuba znanca iz preteklih lovnih sezon. Madam Schuster je stalno vračajoči se ugledni lovski gost madžarskih lovišč, izkušena pravična lovka. V zadnjih letih je lovila tudi že tukaj v okolici Lenti in uplenila več kapitalnih jelenov.

Prav ko sem tehtal v roki in občudoval omenjene odpadle ro-

gove, stopi v sobo M. Schuster: »Tega jelena hočem upleniti! Če ne bo šlo vse gladko, ostanem v lovišču, dokler ne zamre jelenji ruk, tako dolgo, dokler bo še kolikaj upanja nanj.«

Komaj pa je minilo pet dni, je že prišla novica: mogočni jelen leži! Ampak o rogovju še ni bilo pravih podatkov. Morali bi tehtati čez 14 kg in imeti 26 parožkov. Ali je dosegel ali celo presegel dosedanj rekord, nihče ni vedel zanesljivo. Končno je čez 8 dni M. Schuster prinesla iz Budimpešte rogovje. Rezultat ocene: novi svetovni rekord, za točko in pol več kot Schausbergerjev jelen, uplenjen 1. 1968 na Madžarskem. Zgodbo o uplenitvi pa naj gospa Marion Schuster v naslednjem pove sama:

»Pred dvema letoma sem bila prvič v roku v loviščih okrog Lenti. Takrat je bil ta posebno močni jelen že poznan, ampak so ga hoteli še pustiti, ker še ni bil popolnoma dozorel in pa da bi še naprej plodil.

Lani se je paril zopet v istem delu lovišča. Takrat smo tudi poskusili nanj. Imeli smo ga tudi priložnost videti. Da bi nazadoval, se še ni bilo bati, ampak nasprotno, čeprav je zgledal že zrel in na višku svojih moči. Tudi svojemu rajonu je bil tako zvest, da se ni bilo bati odtujitve, in smo upali, da ga v naslednjem roku zapet najdemo.

Letos (1970) v začetku roka je bil zopet v svojem navajenem stanišču. Dva večera sva poskušala z lovcem na robu polja ob koruzi, ampak je prišel vselej šele, ko je že zmanjkalo strelne svetlobe. Neko jutro sva poskušala tudi ob njegovi stečini. Bil je tam, saj sva slišali njegov kratki, globoki bas, ampak je še v popolni temi prečkal preseko.

Kazalo je, da jelena nikakor ne bo lahko dobiti. Kakor stari jeleni zelo radi naredo, je tudi on

imel pri sebi samo eno košuto — mladico in svoje stanišče vstran od drugih rukališč. Tukaj ga drugi jeleni tudi niso motili. Edino mladega jelena je imel pri sebi. Tako se tudi ni kaj dosti oglašal in se po njegovih klicih ni dalo nič kaj ravnati. In potem je za nekaj dni izginil. Nisva vedela, ali je samo umolknil, ali pa je celo menjal svoje stanišče.

Naposled so ga 12. septembra zvečer zopet videli, ko je približno kilometer od svojega prejšnjega stanišča izstopil na poseko.

Dobra novica pa je prišla šele drugi dan dopoldne. Hoteli so zvečer ponovno opazovati, če se jelen tiste stečine še drži, da bi potem jaz tam čakala drugi večer. Ampak ta načrt mi ni prijal: hotela sem na lov še isti večer, to je 13. septembra. To z moje strani ni bila samo neka slutnja, neki občutek, temveč so govorile za to tudi moje izkušnje, da je treba 'ostati ob jelenu'.

Zgodaj popoldne sem bila že pri gozdarskem mojstru. Ni me pričakoval, bila je nedelja, niti ni bil za lov oblečen. Vzel si je komaj čas, da se je preoblekel in že sva bila na poti v lovišče.

Visoka preža stoji na robu 150 do 200 korakov široke, dolgo raztegnjene kulture. Zadaž za dobro višino moža hrastova goščava, iz katere je prejšnji večer izstopil jelen. Zjutraj je deževalo, popoldne pa se je že malo razjasnilo in se je obetal miren, hladen večer. Pravo vreme za ruk. Imela sva najboljše upanje, da bo divjad bolj zgodaj na nogah.

Dolgo se ni ničesar premaknilo. Proti sončnemu zahodu se je v daljavi enkrat oglasil neki jelen. Okoli preže je ostalo vse tiho. Zadrželo se je že mračiti, strelna svetloba bi zadostovala kvečjemu še nekaj minut. Naenkrat slišiva na desno v goščavi rahel šum: drsenje ob vejah od počasi in pre-

vidno premikajočega se trupa divjadi. Žival mora biti prav blizu, od daleč bi je sploh ne slišala. Strmela sva nepremično. Da, zopet močnejši ropot, drsenje rogovja. Kmalu nato neko globoko grgranje — noben klic — jelen samo nekaj godrnja. Naš jelen je — nobenega dvoma! Ne more biti od naju niti 50 m, na pol v desno, že na robu goščave. Z največjo previdnostjo, centimeter za centimetrom grem s puško k licu in položim levico pod cev na ograjo za mehko podlago. Strelna svetloba že zginja. A skozi steklo bi se še dalo streljati.

Ob preži visi listnata veja, ki prikriva razgled prav na tisti rob goščave. Neka senca. Skozi listje spoznam — kos jelenjadi — košuto. Ona gre sama. Ko je dosegla že skoraj sredino čistine, se na isti stečini pojavi tudi jelen. Tudi njega mi zakriva listje, pač pa vidim skozi presledek, da v počasnem drncu sledi svoji košuti. Potem pride na čistino. Iz te bližine sem imela vtis, ko da bi bil jelen, čeprav telesno zelo močan, eno samo ogromno rogovje.

Pri zadnji strelni svetlobi bi na stoječega jelena še mogla streljati zanesljivo. Zato narahlo, čisto tiho zagodrnjam. Jelen obstoji kot prikovan, široko stoječ vrže glavo v smeri dozdevnega tekmeča. Strel je pretrgal najino napetost, ogenj iz cevi je zableščal, a videlo se je, kako se je jelen zrušil. Toda medtem, ko sem ponovno napolnila cev, se je dvignil in zbežal težkih korakov po čistini. Imela sem občutek, da sem dobro pomerila in da je težka krogla 300 H&H zadela v živo. Ampak vem tudi, da je na ranjenega jelena treba streljati, dokler je le mogoče. Jelen je sedaj že počasnejši, nato obstoji na pol obrnjen od naju. Pri tem mraku ponuja zelo ozek cilj. Po strelu gre naprej, ampak počasi, opotekajoče, nato zopet široko obstoji na nasprotnem robu gozda.

Foto M. Schuster: *Svetovni prvak*

Pri tretjem strelu čujeva na razdaljo čisto razločno udarec krogle, potem pa sta vzela jelena gozd in tema.

Zaupala sem vase, ampak kateri lovec po strelu ne pozna dvomov in nesigurnosti?

Najprej, ko sva hotela na nastrel, sva ugotovila, da sva žepni svetilki pozabila doma. Moj spremeljevalec se je odpeljal ponje in ostala sem sama v nočnem gozdu.

Živci so se počasi umirili in potrudila sem se vse doživeto do podrobnosti še enkrat premisliti. Nad mano žarijo zvezde, svetle, čiste, v skoraj dosegljivi višini, kakršnih pri nas nad velemesti ni mogoče več videti. Okrog in okrog mene velik temen gozd, od vsepovsod se sliši rukanje jelenov. In sedaj se v to čarobno razpoloženje od daleč nekje oglasi melodično zvonjenje na oddaljenem robu gozda, za strašilo divjadi na poljih. Meni pa se dozdeva, kakor bi bilo to zvonjenje med glasovi jelenov, zvonjenje za slovo gošpodarju teh gozdov.

Gozdar je prišel z žepno svetilko. Na nastrelu nisva dobila nič, možno pa, da nastrela sploh nisva našla. Od streljanja je minila že več kot ena ura. V prepričanju, da sta

vsaj dve moji krogli na pravem mestu in da mora biti jelen že davno mrtev, sva poskusila iskati nekaj korakov na prosto v smeri bega. S svetilko sva svetila naokrog in počasi tipajoč krenila v go d. Nisva prišla daleč, po nekaj korakih sva že zagledala v snopu luči roženo steblo z močno razvejano krono. Klečala sva ob jelenu, občudovala in božala njegovo čudežno rogovje, štela in zopet štela paročke. Resnično — šestindvajseterak! In kako dolgi in debeli veji, kako močni in neverjetno dolgi odrastki! Orjaško rogovje! Dve moji krogli sta zadeli v pleče, ena v vrat, ki pa vretenca ni zadela.

Toliko o lovskem doživljaju.

Zaradi zanimivosti pa pogledjmo še nekaj podatkov o rogovju:

Prava posebna dragocenost je, da so našli odvrženo rogovje iz leta 1968 in 1969. Tako lahko mere, teže in število paročkov primerjamo. Oba para rogov sta bila najdena v istem revirju, kjer se je jelen paril in bil uplenjen, kar je dokaz, da je bil zelo zvest svojim staniščem, kar se na splošno za jelenjad južno-madžarskih lovišč ne da trditi. Ocenjevalna komisija v Budimpešti je po obrabi zobovja ocenila jelenovo starost na 12 let.

Tako je bil jelen l. 1968 star 10 let. Poglejmo, kako se je rogovje razvijalo od 10. do 12. leta starosti:

1968

leva veja:	teža 5,05 kg, dolžina 120 cm,	število parožkov 11,
desna veja:	teža 5,00 kg, dolžina 124 cm,	število parožkov 11,

1969

leva veja:	teža 5,25 kg, dolžina 115 cm,	število parožkov 12,
desna veja:	teža 5,50 kg, dolžina 129 cm,	število parožkov 10.

Jelen je torej v 11. letu starosti povečal težo rogovja za 0,70 kg. Za primerjavo pogledajmo podatke za 12-letnega: teža 14 kg (po od-bitku lobanje in z vračunano osušitvijo približno 1,80 kg, se lahko računa pridobitev na teži še za 0,50 kg);

1970

leva veja:	dolžina 123,5 cm, parožkov 13,
desna veja:	dolžina 122,3 cm, parožkov 10.

Jelen je torej še v svojem 13. letu starosti pognal močnejše rogovje. Zopet dokaz več za pravilnost osnovnega načela: dobro zasnovane jelene ne odstreljevati pred 12. letom! Če bi bila namreč tega jelena zadela krogla pred 12. letom starosti, vsekakor ne bi dosegel novega rekorda.

Posebej pa je treba poudariti, da bo ocena ve-

ljavna šele, ko oz. če jo bo potrdila mednarodna ocenjevalna žirija.

Na zadnjem jelenjem roku sta padla na Madžarskem torej dva vrhunska jelena, katerih rogovje je ocenila komisija v Budimpešti, ne pa še mednarodna žirija. Potemtakem kaže vrstni red šestih najmočnejših jelenov takole:

Kraj uplenitve	Leto uplenitve	Uplenitelj	Medn. točke
1. Lenti	1970	Marion Schuster	252,68
2. Gamas	1968	E. J. Schausberger	251,16
3. Belje, Jugosl.	1945	D. Stefanović	248,55
4. Szentegat	1964	F. Ohling	247,14
5. Gyarmatpuszta	1970	A. Papp	247,12
6. Labod	1967	H. v. Aulock	246,37

Od šestih zgoraj navedenih rogovij jih je pet z Madžarske, kar dokazuje odlično kvaliteto madžarske jelenjadi. Upravičeno upajo, da bo na svetovni lovski raz-

stavi septembra v Budimpešti razstavljenih toliko in takšnih trofej, da bo ta razstava enkratna v zgodovini lovstva.

Divji puran

(Meleagris gallopavo)

M. Koritnik

Divji puran spada v rod kur, poddružino pavov. Od teh se ena vrsta imenuje »meleagris«, kamor prištevamo kanadskega divjega purana, ki je bil nekdanj razširjen po Zedinjenih državah Amerike. Druga vrsta je iz Teksasa, Arizone in Mehike. Naš domači puran izvira od divjega mehiškega. Da puran ni več tako razširjen po Severni Ameriki, je vzrok vedno večja človekova naseljenost, izginjanje pragozdov in seveda lov. Bliža se mu podobna usoda kakor divjemu petelinu v Zahodni Evropi pa tudi pri nas. Puranovo življenjsko okolje so gozdi z bujnim podrastom in manj polje, kakor to velja za fazana. Je zelo previden in se umika nemiru in bližini človeka. Purana so iz Mehike prinesli v Evropo Španci kmalu po odkritju Amerike. V Evropi so ga udomaćili in ga pozneje prenesli v Sev. Ameriko in ga križali z divjim kanadskim puranom. V 18. stoletju so to lepo divjad naselili v Angliji in pozneje tudi v Avstriji, na Madžarskem, v Nemčiji, na Moravskem in v Rusiji. Naselitev je dobro uspela tudi v okolici Trakošćana na Hrvaškem.

Divji puran je izredno lepo obarvana ptica, sicer pa povsem podobna domačemu puranu. Samec divjega purana doseže težo od 10 do 17 kg, samica le dobro polovico. Mehiški divji puran je lažji in ima repna peresa bela, severno-ameriški pa rdeče rjava s črno rjavim robom. Godijo mu mešani listnati gozdi z vmesnimi polji, kjer pa dela občutno škodo. Parjenje se začneja v marcu, v blagih zimah že februarja. Pri tem se samec obnaša kakor domači puran in tudi tako blebeče, žlo-

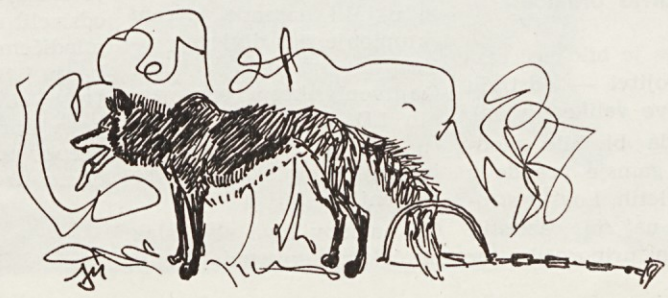
budra, stopicajoč po tleh ali po veji rano zjutraj. V času parjenja se samci srdito bore, kakor samci vse divje in domače kurjadi. Puran je poligam (mnogoženski) in samci po parjenju zapuste samice in se družijo v posebne jate. Pura znese na tleh 10—15 jajc in zelo skrbno ter vztrajno vali. Če gnezdo za nekaj časa zapusti, ga pokrije s suhljadjo. Ne oddalji pa se po tleh, temveč vijugasto odleti. Pura vali 28—29 dni in zadnje dni pred izvalitvijo sedi tako trdno, da se pusti prijeti in dvigniti z gnezda. Značilno je, da leglo nima nobenega daha, kar ga varuje pred zalezovalci. Tudi pri purah je pojav, da jih nese več v eno gnezdo in potem izmenično vali. Kakor je pura skrbna za svoje gnezdo, tako se skuja, zapusti gnezdo, če ji zmanjka le eno jajce, da ga odnese npr. kaka žival, saj imajo ta gnezda mnogo zalezovalcev. Tudi kače so gnezdov nevarne. Brž ko se keščki osuše, jih mati odpelje na vzvišena mesta. Kakor mladiči vse kurjadi so tudi puri močno občutljivi za hlad in vlago ter ob deževju pogine mnogo legel. Po 14 dneh jim perje toliko doraste, da pofrčavajo in tako laže uidejo mnogim zalezovalcem. Ko se lahko dvignejo višje, gredo nočevat na grmovje ali nizko drevje. Ko mladiči proti poletju dorastejo, se združijo s starimi v večje jate. Če se pred nevarnostjo umikajo, raje beže po tleh, kakor da bi odleteli. Jeseni se začne selitev zaradi iskanja hrane. Tedaj se samci purani združijo v svoje jate, pure z mladimi pa v svoje. Potujejo raje peš, če ni zaprek, ki jih je treba preleteti. Za prelet večjih voda (rek) se nič kaj lahko ne odločijo. Čeprav so dobri letalci, pa jeseni, ko se zdebele, ne zdrže naenkrat več ko kilometer letenja. Če puran pade v vodo, stisne peruti k sebi, stegne vrat in kar dobro plava. Keščki se prve dni hranijo zgolj z živalsko hrano

Foto I. Napotnik: *Divji purani*

(razne žuželke, polžki, ličinke, jajčeca ipd.). Sicer je puran vsejed, posebej mu godijo žir, fižol, žitarice, zlasti koruza. Divji puran, ki je sicer plašen in oprezen, se kmalu udomači in se pridruži domačim. Kakor purani delajo na polju občutno škodo, tako so po drugi strani koristni, ker ugonobe mnogo mrčesa, golazni in plevla. Ker je puran visokih nog, si hrano lahko išče tudi v snegu, da ga

razgrebe, kakor tudi po listju na tleh. Kakor za jerebice in fazane pa je tudi za purane treba skrbeti z občasnim krmljenjem. Sicer pa bi mogli divjega purana zaradi njegove velikosti in značilnih lastnosti rediti pri nas le v manjši meri tam, kjer ne bi v gozdih in na poljih povzročal preveč škode in ne bi izpodrival domače perjadi, ki nam mora biti prva in glavna skrb.

Lovski oprtnik

Plodno sodelovanje

Sodelovanje Lovske zveze Slovenije in narodnega parka Gran Paradiso v Italiji se nadaljuje. Začetki tega sodelovanja segajo v leto 1964, ko smo iz tega parka v zamenjavo za živo srnjad in jelenjad dobili kozoroge za nove naselitve, ki so obojestransko uspele. Uprava parka je pokazala razumevanje tudi za program urejanja slovenskega lovskega muzeja v Bistri in sklenila podariti družino kozorogov in zbirko kozorogovih rogov po starosti.

Omenjeni narodni park zajema približno 60 000 ha površine v Savojskih Alpah, v pokrajini Piemont ob meji s Francijo, stalež divjadi pa cenijo na približno 12 000 živali (okrog 5000 kozorogov in 7000 gamsov). Odstrel je samo sanitarnega značaja, kljub temu pa so zimske izgube velike.

Ob našem obisku v parku smo našli tudi 5-letnega kozoroga, ki ga je najbrž močno poškodovalo padajoče kamenje in ga je bilo treba rešiti muk. Kadaver smo prepeljali v Ljubljano prepirat, po tem pa prejšli še eno kozo. Lovska zveza Slovenije se bo upravi parka oddolžila z zbirkami čeljusti jelenjadi in srnjadi, s preparatom gozdnega jereba, ki je v Italiji zelo redek, ter še nadalje sodelovala pri naseljevanju in gojitvi divjadi v parku.

B. Krže

Lov na divje prašiče

V »Lovcu« je bilo več razprav o gojitvi — odstrelute zanimive velike divjadi. Želimo, da bi bile plodnejše od gamsje pravde v preteklih letih. Lovski strokovnjaki naj bi razčistili mnenja in priporočila ter

Foto B. Krže: Sanitarni inšpektor narodnega parka Gran Paradiso dr. Vittorio Peracino ugotavlja vzrok kozorogove poškodbe

prišli do pričakovane pozitivne rešitve. Ta divjad je za hribska lovišča pomembna toliko bolj, ker je upadanje zajčjega staleža občutno.

Skoraj neverjetno je slišati, da divjega prašiča vzporeja lovski zakon z volkom, pri uporabi žarometov na lovu. Razgovarjamo se največ o zaščiti brehin in vodečih divjih svinj, čeprav šele čakane 6- ali 7-letnega merjasca štejemo za kapitalno trofejo. Tudi paritev je, odvisno od življenjskih razmer, od oktobra do januarja (Jagd und Wild) — brejost 18 tednov.

Sem član LD, v katere lovišču je bil prašičji stalež pred leti zadovoljiv. Poleg prekomernega odstrela (tudi v drugih loviščih) je k upadanju staleža nedvomno pripomogla tudi obora goj. lovišča Rog. Za obstoj primerne staleža sta v lovišču potrebna mir in hrana. Pripravili smo krmišče in ukinili nagrado lovcem za uplenjenega divjega prašiča na posamičnem lovu. Gojitveni ukrepi posameznih LD se bodo izjalovili, če tega problema ne bomo reševali kompleksno za vso Slovenijo.

Od načinov lova sta zalaz in čakanje v zgodnjih ali

pozni dnevni urah lovsko najpravičnejša. Tudi na pogonu, še posebno v snegu, bo izkušen in pošten lovec lažje pravično streljal na primerno žival kakor na nočnem čakanju. Izjemne so zares svetle noči v poznem poletju, črna gmota pa se približa po temni podlagi. Znani so nam primeri, da je že nekaj medvedov plačalo z življenjem na račun kapitalnih merjascev. V februarju št. 11/71 naše revije pisec A. D. zagovarja nagrado za posamično uplenitev. Ali naj res edino še ta divjad plačuje davek za prevožene kolimetre?

Naj navedem še primer z ljubljanske avtobusne postaje lansko poletje. V krogu zbranih radovednežev je ležala uplenjena divja svinja-vodnica. Iz njenih seskov je še solzelo mleko. Nisem si mogel kaj, da ne bi pogledal podatke pošiljatelja. Prepričan sem, da je Zdravko iz LD Š. p. S. odstrelil mater neboljenim mladičem na nočnem čakanju. S člankom v št. 11/71. »Ušel sem iz ognjenega obroča« pa je pisec krepko potkal na vest vseh članov zelene bratovščine.

Franc Grebenc,
LD Velike Poljane

»Jelen pozdravil Titovo štafeto«

Čudno se bere in čudno se sliši, a ni »lovska«, pač pa resnična. Ko smo 15. 4. 1971 meščani Lendave pričakovali Titovo štafeto, smo bili zelo presenečeni: okoli 12. ure je prišel iz Lendavskih gor, to je iz vzhodne strani, približno 200 kg težak jelen, ko da je tudi on prišel pozdravit Titovo štafeto. Vsekakor je bil iz zamejstva, brez prepustnice. A je bil prežgodaj na mestu, saj je bil sprejem štafete šele ob 14. uri. Zato se je odločil, da gre skozi mesto proti Trimlinom. Ko je prišel na Kranjevo ulico, je skočil s pobočja na dvorišče kmeta Feherja. Dvorišče je bilo zaprto, zato ni mogel skozi vrata na cesto. Povzpел se je nazaj na pobočje in po drugi strani prišel na streho garaže, odtod pa skočil nazaj na Kranjevo ulico. Stekel je čez vrtove proti skladišču INA in se tam pognal v trimlinški gozd in Lendavčane lepo pozdravil. Lovci petišovske družine si želimo, da bi nas jeleni tako obiskovali jeseni.

Anton Slavinec

Obročano fazanko

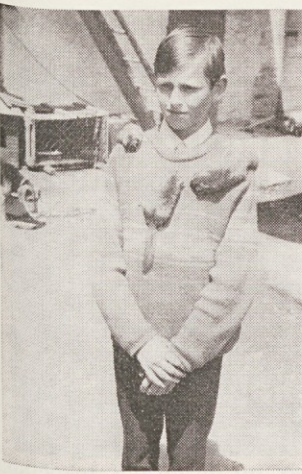
smo 27. 4. 1971 našli v bližini Krke. Na obročku na nogi je napis »Frauge 7930 VLU«. Spuščena je v lovišče LD Krka.

Anton Dragar,
lovski čuvaj

Podedovana lovska kri

Neko jutro pride k meni na dom sicer še mlad, a zelo agilen član naše lovske družine Alojz Vrtačnik z majhnim ovojem pod roko. V ovoju je bil zvezek, v katerega zapisuje lovska doživetja, in več različnih slik, ki potrjujejo resničnost zapisanega.

Vse to mi je pokazal in hkrati prosil, naj bi napisal nekaj vrst za »Lovca«.

Vrtačnikov sin z udomačenimi polhi

jazbeca, katerega je vzela v oskrbo žena Silva. Postal je ljubljenelec vse družine, ljudi in psov. Vse nadaljnje se pa splača pogledati na dvorišču njegovega doma oz. na njegovih slikah. Prišel sem v bližino njegovega doma, mimo katerega teče potok. Iz njega so se dvignile divje race, ki so čez nekaj časa priletele nazaj in sedle na vodo. Sin Lojze me je odvedel do umetnega žlambora, iz katerega so na njegov klic prilezli polhi, poskakali

nanj in jedli iz njegove roke. Na dvorišču sem ostrmel, ko sem videl, da stari jazbec išče bolhe psu po glavi, pes pa liže njemu noge. Nekaj korakov vstran leži Astra in doji hkrati s svojima dvema mladičema mladega jazbeca. Mlada srnica z odrezano nogo od kosilnice je vse to gledala izza vogla hiše. Zanimivo je tudi to, da sta jazbeca nekega dne odšla na izlet po gozdu in se vrnila šele po nekaj tednih; opolnoči sta praskala po vratih tako

močno, da se je zbudila vsa družina. Razumljivo, da do jutra ni bilo konca ljubljenja in pogovarjanja z njima. Toda nekega dne sta odšla in se nista več vrnila. Koliko iskanja in žalovanja je bilo za njima. Končno se je zvedelo, kako sta končala: pobil ju je človek s kolom in ju pojedel...! Na kratko naj še pojasnim, zakaj naslov »Podedovana lovska kri«. Lojze je vnuk starega Rjasovega očeta, ki je bil zaprisežen lovec, po-

da bodo tudi drugi lovci vedeli, kaj se da s požrtvovalnostjo in ljubeznijo doseči tudi pri divjih živalih. V dnevniku opisuje, kako ga je v srcu in duši bolelo, ker so lovci nasprotovoli njegovemu sprejemu v LD in bolj verjeli njegovim tihim nasprotnikom kakor njemu. V LD je bil sprejet šele leta 1969. Veselje, ki ga je prineslo v hišo obvestilo o sprejemu, je bilo veliko. Žena Silva je kljub temu, da denar težko prisluži, saj hodi vsak dan 5–6 km daleč v službo, rekla, da mu bo kupila eno najboljših pušk. In to je tudi storila. Po tečaju, ki ga je vodil Slavko Kovač iz Celja, je izpit opravil s prav dobrim uspehom. Goniča balkanca je dobil od člana sosednje družine. Brak-jazbečarko pa mu je neki rejec poklonil. Kaj je nastalo iz te psice, naj pojasni nadaljnji zapis.

Lisice sosedom odnašajo kokoši. Tarča napadov na lovce je postal Lojze. Neko jutro odnese lisica kokoš in račko tudi njemu. Odveže psa Hitija in psico Astro pa hajdi za lisico po gozdu. Kmalu se je Astra javila ob kokoši, ki jo je spustila bežeča lisica pred psom. Lojze je sedaj vedel za rov, iz katerega je Astra sama še isti dan spravila in pokončala 7 lisic. Nekaj dni pozneje je Lojze s pomočjo Astre ujel živega mladega

Jazbec obira bolhe Astrinemu mladiču

Astra doji svoje mladiče in mladega jazbeca

znan daleč naokoli. Bolje kakor on ni znal nihče nastaviti pasti vidri, kuni, lisici, dihurju ali kragulju. Samo vnuku, ki ga je vedno in povsod spremljal, je zaupal svoje lovsko znanje.

Franc Flere

Vprašanja – odgovori

Ali je res sokolič zaščiten?

Vprašanje:

Nekdo je na našem lovskem posvetu razlagal, da je sokolič zaščiten ptica. Več se mu jih je rogalo, češ od kdaj so pa skobci zaščiteni. Da ne bo nejasnosti, prosim v imenu več lovcev za pojasnilo.

A. S. iz Prekmurja

Odgovor:

Vaše vprašanje dokazuje, da nekateri lovci ne razlikujejo skobca (Accipiter nisus) od sokoliča ali merlina (Falco columbarius), oziroma skobca napačno imenujejo — sokolič.

Skobec

Naš lovski zakon v 3. členu pravi, da so — razen kragulja, skobca, kanje, koco-noge kanje, planinskega

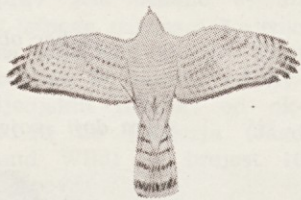

Sokolič ali merlin, v naravi nekoliko manjši od skobca

orla, pepelastega splinca in škrančarja — zaščitene vse ujeda.

Torej je jasno, da je skobec nezaščiten ujeta, sokolič ali merlin pa vse leto zaščiten ujeta.

Za lažje razlikovanje ju opišimo:

Sokolič zgoraj, skobec spodaj, v pravem velikostnem razmerju

Skobec je dolg 28 do 38 cm, samica golobje velikosti, precej večja od samca. Skobec ima kratke, zakrožene peruti, po katerih ga lahko ločimo od sokoliča ali merlina. Samec je zgoraj sivo moder, spodaj rjasto rjav in poprek gosto progast, lici rjavkaste barve, na tilniku belkasta lisa. Samica je zgoraj rjavkasto siva, spodaj bela in gosto poprek progasta. Prek oči ima ozko belo liso. Torej je

zelo podobna kragulju, ki pa je razmeroma mnogo večji.

Sokolič ali merlin je manjši od skobca, dolg 27 do 33 cm, s koničastima perutma. Po rjastih prsih ima navpične sulicaste lise. Je precej podoben navadni postovki, ki pa je seveda večja in po hrbtu rjasto rdeča, medtem ko je sokolič-samec zgoraj modrikast, sokolič-samica pa temno rjava. Še bolj kakor postovki je sokolič podoben nezaščiteni ptici škrančarju (Falco subbuteo), ki pa je večji (30–36 cm) in pri nas tudi pogostejši kakor sokolič.

Praktično je težko zamenjati skobca in sokoliča, ker sokoliča pri nas skoraj ni; v Sloveniji je zelo redka preletna ptica. Sokoličeva domovina so odprte severne močvirne pokrajine in obmorske pečine. Gnezdi na tleh in na drevju.

F. Cvenkel

Mladi pišejo

Srnjaček — žrtev nevednosti

Bilo je vroče popoldne sredi junija. K nam je pritekel fantiček in ves razburjen povedal, da so včeraj proti večeru našli mladega srnjačka. Oče, ki je lovec, ga je seveda okaral, zakaj mladička niso pustili tam, ker bi ga mati srna gotovo našla. Nato se je oblekel in odšel s fantičkom. Ko je že stopil čez hišni prag, sem ga poklical in vprašal, če grem lahko zraven. Oče je moje ponudbo z veseljem sprejel in v troje smo se odpravili proti domu, kjer so imeli ubogo živalco. Ko smo prišli v hišo, nam je gospodinja rekla, da mladič noče in noče jesti. Na očetovo vprašanje, s čim ga hranijo, je odgovorila: »S pomijami.« Oče je začudeno zmajal z glavo in rekel, naj srnjačka pokaže. Ob

pogledu na sestradano bitje, ki je presunljivo vekalo, sva se z očetom zgrozila. Oče je bil jezen, da je vse skupaj okregal, češ zakaj niso pravočasno sporočili njemu ali kakemu drugemu lovecu, da so našli srnjačka. Gospodinja se je vsa rdeča v obraz obrnila in šla po opravkih. Jaz in oče pa sva s srnjačkom v naročju odšla proti domu. Doma je oče vzel stekleničko za otroke, jo napolnil z mlekom in dudo ponudil srnjačku. Srnjaček je pohlevno pil hranljivo tekočino. Zadovoljna s tem uspehom sva šla spat. Sanjal sem o srnjačku, ki skače po cvetočih jasah. Sredi sanj pa sem se prebudil. Ob postelji je stal oče z žalostnim obrazom. Iz njegovih oči sem razbral, kaj se je zgodilo. S potrtimi besedami je rekel: »Umr! je.« Obrnil se je in skrušen odšel od moje postelje. Tedaj se nisem mogel več premagati. Zajokal sem in stekel za očetom. Dvignil me je k sebi v naročje in mi tiho, žalostno rekel: »Kajne, dragi sinko, najbolj nama je hudo zato, ker je po nepotrebnem moral umreti zaradi — človeka.«

Rajko Čeh,
Dravograd

Moj najlepši doživljaj

Bilo je nekega poletnega večera. K nam je prišel stric Gratel, ki je lovec. Mamico je prosil, če grem lahko z njim. Sedla sem k njemu na motorno kolo in odpeljala sva se v sosednjo vas k Babniku. Tam so imeli že dalj časa mlado srnico, ki so jo vaški otroci našli ob gozdu in prinesli k njim. Če bi stric prej za to zvedel, bi poskrbel, da bi srnico nesli nazaj tja, kjer so jo dobili. Otroci bi morali srnico pustiti pri miru, kjer je ležala. Gotovo jo je tam pustila srna-mati in šla na pašo. Srna namreč ni vedno pri mladičku. Dokler njegove nožice še niso dovolj močne za tek čez drn in strn, toliko časa mora ležati tam, kjer mu uka-

Mleko v steklenici je bila njena rešitev

že srna-mati. Nepremično leži v travi ali goščavi, ker mirujoče telo skoraj ne odaja svojega daha v okolico. Tako ga ne zavoha roparica, pa tudi opazi ga ne, ker ima varovalno barvo: pikčast je, kakor posut z belimi cvetkami.

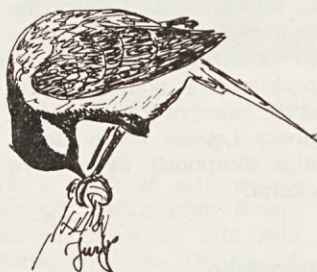
Srna vedno v pravem času pride k mladičku in mu da toplega mleka. Če se pa srni zgodi kaj hudega, potem seveda mladiček ostane sam. Tedaj jokajoče pivka in kliče, ker je lačen. Samo

v takem primeru je mladička dovoljeno odnesti domov.

Vaški otroci torej najbrž niso ravnali pravilno. Toda po več dnevih nesti srnico nazaj, od koder so jo prinesli, najbrž ne bi bilo več uspešno. Preveč je že dišala po človeku, saj so se je dotikale številne otroške roke. Nekatere srne so občutljive in mladička, ki se ga drži vonj po človeku, ne sprejmejo nazaj v svoje varstvo. Zato je priporoč-

ljivo, da tudi kosec prenese v travi najdeno srnico v bližnji grm na šopu trave in ne z golimi rokami.

Ko sem vzela malo neboljeno srnico v naročje, se mi je tako zasmilila, da so mi v oči silile solze. Tudi jezna sem bila na otroke, ki so prijazni živalci vzeli prostost in jo ločili od mame. Stric je sedel na motorno kolo, jaz pa zraven njega s srnico v naročju in odpeljali smo se k stricu na dom. Stara mama je prinesla stekleničko mleka z dudo, ki jo je Pikica — tako je bilo srnici ime — hitro izpraznila. Potem sem se poslovila od srnice. Po nekaj dneh sva obe s sestro lahko šli k stricu. Ko naju je Pikica zagledala, nama je pritekla naproti.

Mineval je čas in Pikica je postala že prava srna. Midve s sestro sva bili večkrat pri njej na obisku in vedno, kadar sva odhajali, sva morali to storiti skrivaj, ker je Pikica hotela z nama. Toda Pikica je bila tudi porredna. Stari mami je obrala fižol in populila peso, vendar se babica zato nanjo ni jezila.

Čim starejša je bila Pikica, tem raje je zahajala v gozd. Po svoj obrok hrane pa je še vedno prihajala k stricu na dom. Že velika je jedla tudi kruh, jabolka, koruzni zдроб in drugo. Pozimi je redno prihajala po hrano na dom k stricu lovca. Spomladi pa je ni bilo več, le v gozdu smo jo še videli, kako se je sprehajala. Bodi srečna v gozdu, moja draga Pikica, saj je tam tvoj prvi dom!

Nada Planinšec,
7. b r. osn. šole,
Mislinja

Lovska organizacija

**Lovska zveza Slovenije
članica Skupnosti
za varstvo okolja
v Sloveniji**

Že leta 1967 ob »Tednu varstva narave« v Sloveniji je bilo ugotovljeno, da ne bo zadoščala občasna kampanja, ampak da je potrebna stalna družbena akcija za varstvo narave v širšem smislu. Civilizacija s svojo tehniko in kemijo prinaša poleg koristi tudi vse več škode. Mogočen gospodarski razmah je marsikje z nepremišljenimi in nesmotrnimi ukrepi že omajal ravnotežje v naravi in ga celo porušil. Z živalstvom in rastlinstvom vred je v nevarnosti tudi človek. Ne ogrožajo ga le tehnične naprave, ampak tudi posegi, ki rušijo njegovo okolje, razni objekti, plini, hrup itd., ki ne le fizično, ampak tudi psihično obremenjujejo človeka in škodujejo njegovemu obstoju. Zato bi bilo treba zaščititi celotno naravno okolje. Življenje v zdravem okolju je pa tudi osnovna človekova pravica. Za to se zavzema čedalje več mednarodnih organizacij. Ta klic pa je zajel tudi Slovenijo. V »Evropskem letu varstva narave 1970« naj bi Prirodoslovno društvo Slovenije, Zavod za spomeniško varstvo SRS, Planinska zveza Slovenije in Turistična zveza Slovenije pripravili ustanovitev Lige za varstvo narave.

Ko je konec lanskega leta prof. dr. Francè Avčin predaval v PEN klubu v Ljubljani o človekovem delovanju proti naravi, so tudi naši kulturni delavci sprožili pobudo za organizirano naravovarstveno dejavnost. Do podobne ideje je prišlo tudi po znanstveni liniji na Inštitutu Jožef Štefan v Ljubljani. Letos februarja pa je bil na sestanku v

Nada s sestro na obisku

studiju TV Ljubljana, ki ga je sklical PEN klub in nam ga je preko svojih skritih kamer predstavila tudi naša televizija, formiran iniciativni odbor za ustanovitev Skupnosti za varstvo okolja v Sloveniji, s predsednikom Vladimirom Pavšičem-Borom, slovenskim književnikom, in tajnikom Markom Selanom, članom uprav. odbora Planinske zveze Slovenije in svetnikom repub. gospodarske zbornice.

Dne 20. maja 1971 je bil na Univerzi v Ljubljani ustanovni občni zbor Skupnosti, v katero je prijavilo svoj vstop že ob ustanovitvi 65 organizacij, ustanov itd., med njimi tudi Lovska zveza Slovenije. Po statutu, sprejetem na občnem zboru, ima Skupnost redne in individualne člane. Redni člani so organizacije, ustanove, podjetja ipd., — individualne člane pa imenuje Skupnost izmed vidnih družbenih in drugih javnih delavcev, ki se kar najuspešneje prizadevajo na tem področju. Med individualnimi člani, sprejetimi na prvem občnem zboru, so tudi lovci dobro znani: pisatelj Tone Svetina, prof. dr. ing. Franc Avčin, dr. Miha Potočnik. Skupnost vodi odbor, katerega člani so tudi vsi zgoraj imenovani, poleg njih pa še predsednik Lovske zveze Slovenije Rado Pehaček. Za predsednika Skupnosti je bil izvoljen Vladimir Pavšič-Bor.

Osnovni namen Skupnosti je usklajevati delovanje vseh njenih članov na področju varstva narave oz. človekovega okolja. Na občnem zboru so bili sprejeti tudi naslednji predlogi: Skupščina SRS naj ustanovi posebno telo za varstvo okolja; Izvršni svet SRS naj formira komite za varstvo okolja; Izvršni svet naj najde najustreznejšo obliko usklajevanja znanstvenih raziskav za varstvo okolja; v ustavi SRS naj bo tudi določilo, da je bivanje, delo in počitek v

zdravem naravnem okolju osnovna človekova pravica; gospodarjenje s prostorom in naravnimi viri (z zrakom, vodo, gozdovi ipd.) ne sme rušiti ekološkega ravnotežja.

Lovska zveza Slovenije se je vključila v Skupnost za varstvo okolja skladno s svojimi načeli in sklepi zadnjega občnega zbora. Področje lovčevega udejstvovanja je divje živalstvo. Zato se bo LZS še bolj kakor doslej skupno s področnimi lovskimi zvezami in lovskimi družinami zavzemala za varstvo divjega živalstva, od drobnih ptic do največje divjadi. Po načelih varstva narave je dolžan delovati sleherni lovec. Še posebno aktivne naj bodo enote varstva narave — Gorska straža. Kjer teh enot še ni, bi bilo prav, da jih družine ustanovijo. Lovske družine in področne zveze pa naj probleme s področja varstva narave posredujejo preko Lovske zveze Slovenije Skupnosti za varstvo okolja.

—elf—

Dopolnilo

V prejšnji številki »Lovca« (3/71) je v poročilu »Druga seja upravnega odbora Lovske zveze Slovenije« pomotoma izpadlo:

Pravno komisijo LZS vodi njen predsednik dr. Slavko Zore.

Tričlanski nadzorni odbor LZS je izbral za svojega predsednika Toneta Kropuška.

Ur.

Tudi mi smo zgradili dom in razvili prapor

Nadvse slovesno je bilo 31. avgusta 1969 in svojevistno doživetje za vse agilne člane LD Trebnje, ko je zastopnik Lovske zveze Slovenije izročil ključ gospodarju našega lovskega doma, ki smo ga z nekaj tuje pomoči zgradili v enem letu. Nedeljskega jutra v juniju 1968 smo prvič zasidili krampe in lopate. Tež-

Lovski dom LD Trebnje

ko je bilo delo, saj je na parceli, kjer stoji dom, in v bližnji okolici sam kamen, tako da strojni izkop za temelje ni bil mogoč. Veliko krvavih žuljev je bilo na rokah članov, ki niso vajeni težkega dela s krampom, lopato in železnim drogom. Vendar pa je bilo na teh delovnih akcijah tudi mnogo veselja in smeha ob pripovedovanju resničnih in neresničnih lovskih zgodb. Na hribčku blizu vasi Vrhtrebnje smo ga zgradili. Od tu je lep razgled do Triglava in Kuma, Mirensko dolino in Gorjance pa si bomo lahko ogledovali z razglednega stolpa, ki ga bomo tudi postavili.

Hkrati z otvoritvijo lovskega doma smo razvili tudi lovski prapor.

Franc Polanko

Ob prazniku LD Dole pogled v preteklost

Na občnem zboru 1969. leta je bil sprejet predlog najstarejšega in častnega člana, dolgoletnega starešine in pred 50 leti soustanovitelja lovskega kluba Franca Lapajneteta, po domače Cajnarja iz Idrskega nad Idrijo, da LD Dole razvije lovski prapor. Leto dni pozneje, 16. avgusta 1970, smo se zbrali v gozdiču nad združenim domom v Doleh, da proslavimo 50-letnico ustanovitve lovskega kluba in razvijemo lovski prapor.

Proslavo je vodil tajnik Milan Štekar, ki je dal besedo gospodarju LD Jakobu Gantarju, ki je med drugim povedal:

»Leta 1918 se je 20 demobiliziranih vojakov-lovcev bivše avstroogrske monarhije vrnilo na svoje domove, ki so imeli namen ustanoviti lovsko društvo. To je tedanja italijanska okupacijska oblast prepredila. Toda s privoljenjem okupacijskih oblasti so 27. 9. 1920 ustanovili svoj lovski klub. Od tistih 20 lovcev živita danes le še dva: Franc Lapajne starejši (v ozadju pod sliko maršala Tita), odlikovan z znakom za lovske zasluge, in Štefan Gnezda, invalid iz prve svetovne vojne, oba stara nad 80 let.

Iz knjige, ki jo je od leta 1920 do svoje smrti 1933. leta vzorno vodil pokojni Štefan Premerstein, je razvidno, da je bil od 1920 do 1930 v lovišču povprečni pomladanski stalež 80—120 kosov srnjadi in okrog 100 zajcev. V prvem desetletju je bil poprečni letni odstrel 11 srnjadi in 23 zajcev, to je pa 13 % oziroma 23 % pomladanskega staleža.

Ko je leta 1931 stopil v veljavo italijanski lovski zakon s pravilniki in leta 1932 navodilo za lov v obmejnih loviščih, se je pričela utajati odstreljene srnjadi in od tedaj ni več evidence o odstrelu. V prvem lovskem letu so znašali dohodki iz lovišča 1561 lir (če pomnožimo ta znesek z 20, dobimo približno da-

današnja vrednost, okrog 30 000,00 din). Uplenjeno divjad so prodajali po 6 lir za kg, divje zajce po 6 lir, kožuh lisice je bil 60–100 lir. Odstrelnina in odprema divjačine skupaj sta bili za kos srnjadi 10 lir, za zajca 2 liri in za lisico 5 lir, kar je zneslo v tem lovsko-gospodarskem letu 216 lir. Letna zakupnina lovišča (današnji prispevek v lovski sklad) je znašala 800 do 1200 lir.

Prva leta po ustanovitvi lovskega kluba je bila pri izvajanju lova ostra disciplina. Lovci so morali plačati za zgrešeni strel 4 lire kazni (to je današnjih 80,00 din). Lastnik psa je plačal za pokončano srno dne 12. 12. 1921 53 lir globe, ali v današnji vrednosti nad 1000,00 din. Klubsko letna članarina je bila 24 lir, torej veliko večja kakor danes. V prvih treh letih lovskega kluba se je število članov skrčilo od 20 na 13. Na področju občine Idrija je znani vodja lovev in zaupnik (fiduciario) Pokrajinskega lovskega združenja za Goriško vodil vse lovske posle in po mili volji izigral zakon o lovu in pravilnike v svojo osebnost ter lovske tujerodne mogotice v korist. Tako je bilo organizirano lovstvo vse do druge svetovne vojne.

Z nastankom odporniškega gibanja so italijanske oblasti lovcem odvzele orožje. Tako je lov do 1946. leta prenehal.

Po kapitulaciji Nemčije je bila Primorska razdeljena na zono A in zono B. Leta 1946 so bili dani pogoji za ustanovitev LD Dole, ki je dobila v upravljanje 4661 hektarov lovne površine. Današnji stalež srnjadi in zajcev je več kot dvojni izpred vojne. V lovišče so se naselili tudi gamsi.

Proslave so se razen enega udeležili vsi člani (33) in razen ene lovske družine LZ Idrija so vse poslale številne zastopnike. K dobremu razpoloženju je še posebej prispeval domači pevski zbor. Praporu sta botrovala Ignac Govekar z Jeličnega vrha in Ivana Rejc iz Dolov.

Pobratenje LD Dole, LD Hotedršica in LD Rovte

Sledilo je pobratenje LD Dole, LD Hotedršica in LD Rovte. Prapor je prevzel v varstvo praporščak Franc Logar iz Dol.

Lovska razstava v zadruženem domu v Doleh 15. in

16. 8. 1970, za katero ima največ zaslug Ivan Jesenko iz Žirov, je bila zelo dobro obiskana. Družina je namesto obvezne vstopnine prejela kar 1240,00 din prostovoljnih prispevkov. Vsem

članom lovske družine, ki so kakorkoli pripomogli k lepemu uspehu prireditve, iskreno čestita upravni odbor LZ Idrija.

Venčeslav Straus

Del lovske razstave LD Dole

Literatura

Stanko Arko — Pes moj prijatelj

Ob petdesetletnici organizirane kinologije v Sloveniji je izšla še ta knjiga. S tem je pisec, dolgoletni kinološki sodnik in veterinar, obogatil našo slovensko kinološko literaturo. Knjiga bo dobrodošla kinološkim sodnikom in pravnikom kakor tudi lovcem in lastnikom psov.

Obsega štiri poglavja in sicer: o dedovanju lastnosti, o presojanju zunanosti, o prehrani in boleznih psov. Pisana je v poljudnem, vsakomur razumljivem jeziku.

V knjigi je prvič v slovenski kinološki literaturi v bistvu obdelano dedovanje lastnosti, kar smo do sedaj pogrešali. Pri današnjem napredovanju znanosti morajo tudi rejci imeti o tem osnovno znanje, zlasti pri izbiri plemenjakov, da se pri reji psov po tem ravna.

Pisec je posvetil posebno pozornost kinološkemu izrazoslovju in zbral naše pojme o označevanju telesnih delov, okostja in zobovja. Razni avtorji so do sedaj prevzemali izraze več ali manj iz nemščine ali iz anatomije človeka in tudi sicer niso zunanost enako označevali.

Prav tako je nauk o prehrani psov obdelan na znanstveni osnovi, kot edino pravilen, saj se prav v tem še danes veliko greši z nepravilnim hranjenjem, kar ugotavljamo na pregledih psov.

V poglavju o boleznih psov so zajete pri nas najpogostejše kužne, notranje in zunanje bolezni kakor tudi bolezni, ki jih povzročajo razni zajedavci. Bralec bo spoznal, kako te bolezni uspešno preprečujemo in kako jih zdravimo. Knjiga je bogato ilustrirana. Založba Lipa v Kopru je

Razvitje prapora LD Velike Lašče pred lovsko kočjo na Retenjskih senožetih

Prapor za srebrni jubilej

V počastitev 25. obletnice ustanovitve LD Velike Lašče in 30. obletnice ustanovitve OF slovenskega naroda je ta lovška družina razvila svoj prapor. Pri lovski koči na Retenjskih senožetih so se 24. 4. 1971 zbrali domači lovci, prišli pa so tudi gostje iz lovskih družin Sodražice, Velike Poljane in Turjak ter drugi ljubitelji lova. V posebno zadovoljstvo vseh je bila prisotnost predsednika Lovske zveze Slovenije, generalpolkovnika Rada Pehačka in predstavnikov Lovske zveze Kočevje. Starešina LD Branko Golobič je podal kratko kroniko in povedal, da se je z ustanovitvijo lovske družine začela na velikolaškem območju organizirana gojitev divjadi in lovsko gospodarjenje. Z ustanovitvijo LD leta 1946 je bil za vedno odpravljen privilegirani lov zemljiške gospode. Za njo je ostal le spomin z »grofovimi štanti« nad Velikimi Laščami, v revirjih Blatnika in v kaliških gozdovih. Družina gospodari s 5644 ha hribskega lovišča. Bogastvo lovišča predstavlja srnjad in jelenjad, ne manjka pa tudi medveda in druge divjadi. V lovišču je nad 40 lovskih prež. V

ponos družini sta dve koči, zgrajeni v preteklih 10 letih: prva na Retenjskih senožetih, druga nad vasjo Zgornje Kališče.

Osnova za dobro gospodarjenje v lovišču je zavest vseh 42 članov LD, ki načrtno gojijo divjad in varujejo to družbeno bogastvo. Prapor lovske družine bo simbolično povezoval lovce tudi z Gozdnim obratom Velike Lašče in s Kmetijsko zadrugo Velike Lašče, ki sta bila pokrovitelja razvitja. Spominski trakovi na praporu, ki so jih pripeli zastopniki Lovske zveze Slovenije, Lovske zveze Kočevje, lovskih družin Velike Poljane, Sodražica, Turjak in oba pokrovitelja naj bodo dokaz medsebojne vezi in sodelovanja za napredek lovstva.

-gb-

Na 64 krmiščih pokrmili 7000 kg hrane

Dne 17. 4. t. l. je LD Ormož na svojem občnem zboru polagala obračun poslovanja za preteklo lovsko leto. Iz poročila predsednika tov. Topolovca je bilo razvidno, da je družina dosegla velik uspeh, tako finančno kakor lovsko-gospodarsko. Upravni odbor si je prizadeval, da skupaj s članstvom čim

uspešneje rešuje probleme na sejah in posvetih. Tak način pa zahteva precej predanosti, razumevanja in dosti lovskega idealizma. Lovišče meri samo ca. 2000ha, a je bogato z zajci in fazani. Ima 64 krmišč, na katerih je bilo v pretekli zimi pokrmiljeno nad 7000 kg kormil. Od lovskega turizma je prišlo v blagajno precej deviznih dinarjev, saj je lovišče obiskalo nad 60 tujih lovcev. Sprejet je bil tudi sklep o podaljšani pripravniški dobi za nove člane, napovedani so bili ostrejši ukrepi proti divjim lovcom, in odstranili bodo tudi vsakega na novo sprejetega člana, ki bi se izmikal lovskemu izpitu. Vsako leto spusti LD v lovišče okrog 300 starejših fazanov in fazank, to bo storila tudi letos. Gospodarjenje LD Ormož je vsekakor hvalevredno in za zgled drugim LD v občini.

Ivan Kuček

poskrbela za lično zunanost z barvno naslovno sliko. Knjiga je žepnega formata in vezana v polplatno. Toplo jo priporočamo tudi lovcem in kinološkim referentom pri LD in LZ.

— Ur. —

Jubilanti

Štefan Ocepek, član in ustanovitelj LD Senožeti ter njen prvi starešina, je pred nedavnim praznoval svojo 80-letnico in 45 let lovskega udejstvovanja. LD mu je zato podelilo častno članstvo. Njegovi lovski tovariši mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo zdravih, vedrih let med nami in v našem lovišču.

LD Senožeti

Prof. dr. Jože Rant — 75-letnik

Pred nedavnim je naš znani lovec in kinolog praznoval svoj 75. rojstni dan. V lovske vrste je stopil takoj po prvi svetovni vojni, leta 1919. V letih 1928 do 1932 je bil v odboru gorenjskega lovskega društva v Kranju. Po preselitvi v Ljubljano pa je bil nekaj časa v odboru lovskega društva Ljubljana. Po drugi svetovni vojni je bil dolgo let predsednik nadzornega odbora Lovske zveze Slovenije.

Kot lovec je tudi navdušen kinolog. Posebno se je zanimal za nemške žimavce. V Društvu ljubiteljev ptičarjev je bil od leta 1937 član upravnega odbora, nato veliko let predsednik društva in nazadnje predsednik nadzornega odbora. Jubilar je objavil v Lovcu preko 50 poljudnoznanstvenih člankov. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge in z redom I. stopnje. Društvo lju-

Prof. dr. Jože Rant

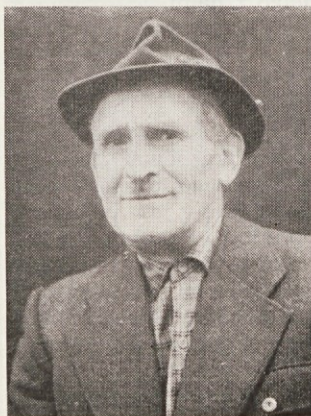
biteljev ptičarjev mu je podelilo častni zlati znak društva, častni zlati znak vodnik, Kinološka zveza pa zlati znak in red za zasluge I. stopnje. Prof. dr. Jože Rant je častni član DLP in častni član LD Škofja Loka ter LD Sorško polje. Jubilaru želimo še mnogo let trdnega zdravja.

Kinologi in lovci

Ivan Dolar

Franc Voh

Ivan Dolar, častni član LD Kočevje, organizator gojitvenega lovišča Rog ter prvi upravnik tega lovišča, je pred nedavnim praznoval visok življenjski jubilej, svojo 70-letnico. Dobremu in priljubljenemu lovskemu tovarišu iskreno želijo skrajšnje okrevanje in še mnogo lovskih užitkov v naših lepih kočevskih gozdovih njegovi lovski tovariši iz LD Kočevje.

J. C.

Franc Voh praznuje svoj 70-letni življenjski praznik in polstoletnico sodelovanja v lovski organizaciji. Dolga leta je opravljal službo pomožnega lovskega čuvaja in skrbel za svoje varovanje — divjad v Rdečem bregu. Kljub temu, da mu je bolezen onemogočila pržen korak po strminah našega lovišča, je še vedno zgled marljivosti in discipliniranosti mlajšim lovcem. Dragi Franc, k tvojemu visokemu jubileju ti želimo še mnogo zadovoljnih let v lovskih vrstah.

LD Podvelka
— J. G.

Umrli

Dr. Viktor Lorgor nas je 79 let star za vedno zapustil prav na dan 30. obletnice OF. V prvi svetovni vojni je bil kot medicinec 6 let v ruskem ujetništvu, v drugi svetovni vojni pa je kot zaveden Slovenec sodeloval v OF in kot zdravnik v najtežjih pogojih zdravlil partizanske borce. Po osvoboditvi je sodeloval vsepovsod pri obnovi porušene domovine. Bil je dolgoletni občinski odbornik, član OLO Poljčane in Celje, član obč. odbora SZDL, predsednik obč. odbora Rdečega križa itd. Veličasten pogreb 27. aprila je pričal, kako priljubljen je bil. Pogrešali ga bomo kot

človeka in zdravnika, pogrešali ga bomo kot lovca, saj je bil naš nadvse priljubljen lovski tovariš. Naj mu bo trajen spomin!

LD Šmarje
pri Jelšah — A. A.

Jože Božič, tajnik naše LD, nas je 12. 3. 1971 nepričakovano zapustil. Pokojni je bil borec NOV, po osvoboditvi pa varnostni organ, najprej v Trebnjem, nato pa na postaji milice v Šmarju. Njegova smrt nas je vse močno prizadela. Izgubili smo iskrenega tovariša, agilnega lovca in člana Zveze komunistov. Lovci iz lovskih družin šmarsko-kozjanskega področja smo mu izkazali poslednjo čast. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

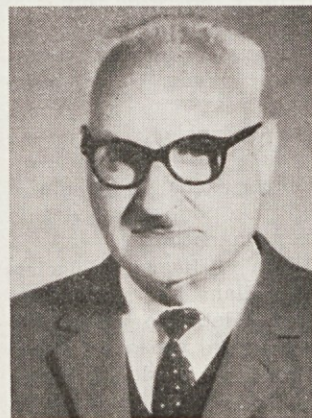
LD Šmarje pri Jelšah
— A. A.

Anton Jurjovič, dolgoletni član in vesten blagajnik LD Sl. Radenci, nas je 7. 10. 1970 v 60. letu starosti za vedno zapustil. Bil je skromen in nadvse priljubljen lovski tovariš. Odlikovanje potrjuje njegovo sodelovanje v NOB. Na zadnji poti so ga ponesli domači lovci, spremili pa lovci iz vseh sosednjih in drugih LD. Od pokojnika se je v imenu LZ Gor. Radgona poslovil Oskar Šmid, v imenu LD pa Joža Farič.

Ostal nam bo v trajnem in častnem spominu!

LD Sl. Radenci — F. D.

Dr. Viktor Lorgor

Jože Dolšina, star 80 let, član in častni član naše LD, nas je 7. 1. 1971 za vedno zapustil. Bil je soustanovitelj LD in njen prvi starešina. Dolgo vrsto let je opravljal vestno razne funkcije v lovski družini. Pokopali smo ga z lovskimi častmi. Dragi Jože, naj Ti bo lahka domača zemlja!

LD Velike Lašče —
A. K.

Jože Dolšina

Ignacij Govekar

Ignacij Govekar, dolgoletni tajnik, častni član in boter praporu LD Dole, je umrl v 77. letu starosti. 26. 1. 1971 smo ga pospremili na pokopališče na Gorah nad Idrijo. Bil je kmet, a je kljub težkemu delu vedno našel čas za lov. Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge. Poštenjaku in priljubljenemu lovcu trajen spomin!

LD Dole pri Idriji
— J. G.

Jože Kandus

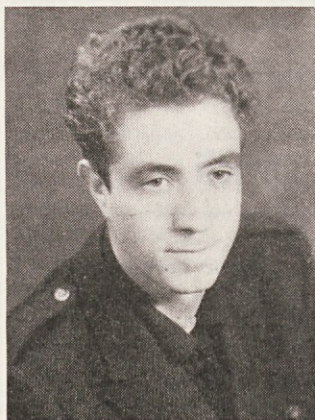
Jurij Vrečar

Iz LD Čaven na Vipavskem

V letu 1970 smo se poslovili kar od treh lovskih tovarišev:

Jože Kandus iz Vrtovina nas je zapustil v 75. letu starosti. Bil je naš najstarejši član, lovec od rane mladosti in zadnja leta častni član. Veliko zaslug je imel tudi v NOB, saj je bila njegova domačija tako rekoč dom partizanov.

Alojz Jež je bil rojen leta 1933 v Črni na Koroškem. V vasi Gojače na Vipavskem je bil logar od l. 1950. Pozneje je opravil srednjo gozdarsko šolo in bil zaposlen pri sekciji za pogozdovanje Krasa. Kot lovec je opravljal razne funkcije: bil je tajnik LD, član uprav. odbora LZ Gorica in predsednik komisije za lovske izpite. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, LZ Gorica pa z diplomo. Komaj 37 let mu je bilo, ko nam ga je iztrgala zahrbtna bolezen.

Alojz Jež

Janka Pelicon, dolgoletnega člana LD, starega komaj 59 let, smo spremili do preranega groba v Dornberku. Bil je dober, veder, aktiven lovski tovariš.

Zgledne lovce in spoštovane tovariše bomo ohranili v častnem spominu.

Lovci LD Čaven

Roman Benetek, član naše LD, je 28. 2. 1971 odšel na svoj poslednji lov. Hotel je upleniti lisico, ki si jo je nagačeno tako zelo želela njegova sedemletna hčerka,

a se je pri padcu smrtno ponesrečil. Mlad, 35 let star, je odšel za vedno. Pokojnikova največja zasluga v lovski družini je bil prapor, ki smo ga razvili leta 1969. Od žalosti prevzeti in ganjeni do solz smo bili, ko se je ta prapor sklonil nad zadnji Romanov dom in tako opravil svojo prvo nalogo. Dragi tovariš, tvojega groba nismo mogli obsuti z gorskim cvetjem s Kopitnika — prezgodaj si odšel, a v naših srcih boš ostal še dolgo z nami.

LD Dol pri Hrastniku

Jurij Vrečar iz Celja, ki je še pred nedavnim čil in zdrav praznoval 75-letnico in 60-letnico lovskega udejstvovanja, je nenadoma preminil. Pokojnik je bil priznan kinološki vodnik, zelo uspešen pri šolanju in vodenju ptičarjev. Odlikovan je bil s srebrnim in zlatim znakom za kinološke zasluge. Izreden slučaj

je bil, da mu je zastopnik Kinološke zveze Slovenije izročil zlati znak za zasluge nekaj ur pred njegovo smrtjo. Za sodelovanje v lovski organizaciji je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge. Od pokojnika so se poslovili na lovske pogrebu številni lovci in znanci.

LD Kajuh

Jožeta Klančarja iz Osredka pri Žilcah, člana naše LD, smo 2. 11. 1970 lovci in prijatelji pospremili na njegovi zadnji poti. Umrl je v 45. letu starosti. Rad je imel gozdove, svojo hribovito Notranjsko. Zato je zgodaj odšel v NOV in častno odslužil svoj dolg domovini. Po vojni se je kot gozdar zopet podal v gozdove in kasneje še kot lovec. Da je imel zasluge za domovino in lov, je pričala blazinica z odlikovanji ob njegovi krsti. Strel iz lovskih pušk in glasovi lovskega roga ob odprtem grobu so oznanili, da je končan poslednji lov našega preprostega, preudarnega lovskega tovariša Jožeta.

Lovska družini Žilce
— H. V.

Anton Globočnik, član LD Begunjščica in LD Kropa, se je v 67. letu starosti, letos na prvo pomladansko nedeljo, od nas za vedno poslovil. Bil je dolgoletni član upravnega odbora LD in vesten oskrbnik lovskih koč. Požrtvovalnemu in družabnemu članu časten spomin!

LD Begunjščica

Tone Šikove, rojen 1913. l., nas je 6. 2. 1971 nepričakovano zapustil. Nad četrto stoletja se je aktivno udeleževal v lovskih vrstah, bil je več let lovovodja in član upravnega odbora naše LD, plemenit in iskren tovariš, velik ljubitelj narave in divjadi. Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge. Zglednemu lovcu in zvestemu tovarišu bodi časten in trajen spomin!

LD Hrastnik

Lovska kinologija

Pomladanska zrejna preizkušnja in tekma, 10. 4. 1971 v Šenčurju

Lovska zveza Gorenjske je to prireditve organizirala v lovišču LD Šenčur. Vodja tekme je bil Franc Sekne, sodil je podpisani. Vreme je bilo ugodno. Stalež divjadi ni bil zadovoljiv; zaradi nizke vegetacije se je divjad verjetno zadrževala v gozdu.

Privedenih je bilo 6 psov: 2 poentra, 2 nem. kdl. ptičarjev in 2 žimavca. Telesno jih nisem ocenil, ampak samo ugotovil, če zaslužijo pozitivno oceno.

Na zrejni preizkušnji sta nastopila 2 psa:

Sokol, RMPri 317, poležen 12. 1. 1970, vodnik Jože Vester, Tržič, dosegel 82 točk, III.

Boj (Ben), RMPki 3679, vodnik Janko Troha, Kranj. Ni bil ocenjen, ker ni prišel na divjad.

Na pomladanski tekmi so nastopili 4 psi:

Bleck-Roy, JRPki 6989, telesna ocena pd, vodnik Jože Logonder, Dorfärje-Žabnica, 113 točk, II a.

Bor, RMPpo 67, poležen 22. 6. 1969, vodnik Ramo Spahić, Mlaka-Kranj, dosegel 107 točk, II.

Brina (Rina), RMPpo 71, vodnik Ramo Spahić, Mlaka-Kranj, 87 točk, III.

Rik, nem. žimavec, lastnik Božidar Spasojević. Pes ni bil ocenjen, ker ni prišel na divjad.

Jože Selan,
kinol. sodnik

Pomladanska zrejna preizkušnja in tekma ptičarjev v Vrtojbi pri Novi Gorici, 17. in 18. aprila 1971

Organizirala ju je LZ Gorica. Vodja tekme je bil Edvard Rehar, sodila pa sva Pavel Cvenkel in podpisani.

Vreme je bilo lepo, z nekoliko burje. Stalež zajcev in fazanov je bil zadovoljiv, jerebic je bilo pa malo. Teren ni bil najbolj primeren, pri tem mislim na breskove nasade, ker psa na takem terenu težko realno oeniš.

Na telesno ocenitev dne 17. 4. je bilo privedenih skupno 30 psov. Od tega 20 nemških kratkodlakih ptičarjev (3 prav dobro, 10 dobro, 3 zadostno, 2 nezadostno, 2 neocenjena). Epagneul bretonov je bilo 9 (2 dobro, 1 zadostno, 3 nezadostno, 3 neocenjeni). Poenter je bil 1 (dobro).

Dne 18. 4. je bilo na preizkušnji in tekmi 15 psov: 6 na zrejni preizkušnji, 9 na pomladanski tekmi. Ocenjenih je bilo 14, en vodnik s psom pa je odstopil. Na zrejni preizkušnji so bili:

Dren, RMPki 3694, tel. oc. dobro, vodnik Franc Nemec, Vrtojba, 76 točk, III. c, nos 3, iskanje 2, stoja 2.

Atos, RMPki 3751, tel. oc. dobro, vodnik Žaro Tram-

puš, Kostanjevica, 81 točk, III. b, nos 3, iskanje 2, stoja 1.

Blek, RMPki 3650, tel. oc. dobro, vodnik Ermin Frfo-lja, Miren, 87 točk, III. a, nos 3, iskanje 2, stoja 2.

Ari, RMPki 3743, tel. oc. dobro, vodnik Bojan Trobec, Kostanjevica, 89 točk, pohvalno priznanje, nos 4, iskanje 3, stoja 3.

Aga, RMPki 3753, tel. oc. prav dobro, vodnik Lado Arčon, Arčoni, 72 točk, pohvalno priznanje, nos 3, iskanje 3, stoja 2.

Cik, RMPki 3615, tel. oc. prav dobro, vodnik Rudi Trontel, Nova Gorica, 108 točk, I., nos 3, iskanje 4, stoja 4.

Na poljski tekmi so bili: Aras, JRPki 7007, tel. oc. dobro, vodnik Stanko Badalič, Osek, Šempas, 94 točk, III. a, nos 4, iskanje 2, stoja 3.

Lida, RMPki 3439, tel. oc. dobro, vodnik Miloš Rustja, Ajdovščina, 108 točk, II. b, nos 4, iskanje 3, stoja 3.

Digo, JRPe 590, tel. oc. prav dobro, vodnik Danilo

Menlja, Vojščica, 88 točk, III. c, nos 4, iskanje 2, stoja 3.

Bilj, JRPki 7004, tel. oc. dobro, vodnik Karel Moze-tič, Bilje, 109 točk, II. a, nos 4, iskanje 4, stoja 4.

Bistra, JRPki 4991, tel. oc. prav dobro, vodnik Miro Rijavec, Črniče, odstopil.

Sora Vipavska, RMPeb 400, tel. oc. dobro, vodnik Anton Kovič, Rožna dolina, 79 točk, pohvalno priznanje, nos 3, iskanje 3, stoja 3.

Žir, RMPeb 370, tel. oc. prav dobro, vodnik Marjan Baša, Dornberk, 100 točk, II. d, nos 4, iskanje 3, stoja 4.

Bari Brezulski, RMPki 3385, tel. oc. dobro, vodnik Dušan Rudeš, Ajdovščina, 105 točk, II. c, nos 3, iskanje 3, stoja 2.

Diva, JRPki 7053, tel. oc. dobro, vodnik Franko Saksida, Dornberk, 93 točk, III. b, nos 3, iskanje 4, stoja 3.

LZ Gorica v Novi Gorici se v kinologiji precej praznudeva, vendar ni pravega

Foto P. Adamič: *Kratkodlaki istrijanec*

razumevanja s strani vodnikov-lovcev. Pred časom je LZ organizirala tečaj za vodnike, a ni bilo zanj interesentov. Vendar bi bilo zelo koristno organizirati večdnevni tečaj, da bi vodniki dobili osnovne pojme o šolanju lovskega psa. Na tečaju bi bilo treba praktično pokazati delo z enim oz. več šolanimi psi. Morda bi se vodniki potem bolj zanimali in vložili več truda v šolanje svojih štirnih prijateljev. Pri sedanjem stanju, ko psi ne poznajo osnovne sobne dresure, bi bilo nesmiselno organizirati jesensko preizkušnjo ali tekmo.

Jože Selan,
kinol. sodnik

Pomladanska zrejna in pomladanska poljska preizkušnja ptičarjev v Ljutomeru

LZ Ljutomer je v lovišču LD Ljutomer 25. 4. 1971 priredila pomladansko preizkušnjo naravnih zasnov psov ptičarjev.

Preizkušnjo je uspešno vodil izkušeni kinolog Maks Nemec. Prijavljenih je bilo 11 psov, od katerih je 9 opravilo preizkušnjo.

Vreme je bilo delno oblačno, pihal je močan, suh vrtinčast veter, zemlja je bila tudi pod nizkimi posevki popolnoma osušena, temperatura 16°.

V lovišču je malo divjadi, posebno jerebic, in jo je bilo treba iskati od 11. do 18. ure, da so vsi psi prišli nanjo.

Na preizkušnji je sodil podpisani.

Pomladansko zrejno preizkušnjo so opravili:

Arno, RMPki 338, nemški ostrodlaki ptičar, tel. oc. d., vodnik Vladimir Babič, Veržej. Pes ima odlične lovske zasnove, je zelo ubogljiv in lahko vodljiv, tesno sodeluje z vodnikom; ocena I a, točk 125.

Boj Hrašenski, RMPki 3739, nemški kdl. ptičar, tel. oc. pd., vodnik Slavko Lovrenčič, Križevci. Pes sistematično išče, trdno stoji, je

lahko vodljiv in zelo ubogljiv; ocena: I b, točk 117.

Dik Gibinski, RMPki 3794, nemški kdl. ptičar, tel. oc. d., vodnik Štefan Golenko, Ljutomer. Pes ima zelo dobre lovske zasnove, goni vidoglasno, je hiter, vztrajen in ubogljiv; ocena I c, točk 109.

Bob, RMPki 3716, nem. kdl. ptičar, tel. oc. pd., vodnik Karel Karba, Murska Sobot. Plemenit pes, nekoliko dolg v ledjih, odličnih lovskih zasnov, je premalo voden in še igriv. Vodniku bo delo z njim bogato poplačano, velja se potruditi; ocena I d.

Aras, RMPki 3711, nem. kdl. ptičar, tel. oc. d., vodnik Alojz Kavčič, Ljutomer. Pes je hiter, vztrajen in se močno trudi, da bi našel divjad, stoja še ni dovolj trdna; ocena I e.

Aro Lukaški, RMPki 3735, nem. kdl. ptičar, tel. oc. pd., vodnik Franc Vaupotič, Lukavci. Hiter, vztrajen pes, ki pa ga je treba pri delu miriti, da bo trdneje stal in bolje natezal; ocena II a.

Ali Lukaški, RMPki 3734, nem. kdl. ptičar, tel. oc. pd., vodnik Feliks Karba, Ljutomer. Pes temperamentno išče, vidoglasno sledi, ima dobre zasnove, posebno stoji, vendar je premalo ubogljiv. Vodnik naj skuša psa bolj navezati nase; ocena II b.

Dik Ljutomerski, RMPki 3662, nem. kdl. ptičar, tel. oc. d., manjka premolar št. 1 na levi strani spodnje čeljusti, vodnik Franc Sever, Pretetinci. Pes je vztrajen, hiter, nakazuje divjad in nateza, a slabo stoji; ocena III.

Pomladansko poljsko tekmo je opravil:

Bob Hrašenski, RMPki 3573, nem. kdl. ptičar, tel. oc.: zrejna prepoved, na desnem očesu močan entropion, vodnik Mirko Lebar, Branislavci. Pes ima dobre lovske zasnove, pomanjkljivo stoji in slabo nateza, je ubogljiv, pred odletelo oz. pobeglo divjadjo ne vzdrži, ocena III, nos 3, iskanje 3, stoja 2.

V. Pfeifer,
kinol. sodnik

Lovsko izrazoslovje

To in ono o srnjadi

Bela dlaka ob zadnjici je okence. Na vnanji strani zadnjih nog so daljše, grobe dlake — ščetka (dvojina: ščetki). Srnjad se drži v tropičih. Tropič sestavljajo srna, mladiči, srnjak in večkrat tudi srne mladice (enoletne srne).

Srnji prsk je a) parjenje srnjadi, b) čas parjenja srnjadi. Govorimo o srnjem prsku, na lov gremo v prsku ali o prsku. Jeseni se opazi nepravilni srnji prsk. Sam akt plojenja je zaskok. V prsku se srna prska (lahko tudi: se plemeni, se goni, se pari, se poja). Prav tako se prska (se plemeni itd.) tudi srnjak.

Srnji prsk je prsk srn oz. srnjadi na splošno, srnin prsk je prsk ene, določene srne. Izraz srnji prsk uporabljamo zato, ker je naravoslovno ime te divjadi — srna (*Cervus capreolus*). V 2. členu zakona o lovstvu, kjer so našteje vrste divjadi, ne piše srnjad, ampak — srna.

Srna pivka (pivkati), srnjaka vabi s pivkanjem (pivkanje). Pivka tudi mladič, a z višjim, cvilečim glasom. Preplašen srnjak (včasih tudi srna) boka ali bavka, ne laja (bokati, bavkati). Srna, ki jo goni srnjak (v prsku), se javkajoče oglašja, javka ali beči (javkati, bečati). Srnjak, ki goni srno, piha, se oglašja s pihanju podobnim glasom. Srnjad v smrtnem strahu, npr. če jo prime pes, veka z glasnim, predirljivim

krikom »piiek«. Sled srnjadi so odtisi njenih parkljev. Ločimo srnji sled (na splošno od srn) od srnjačjega sleda (na splošno od srnjakov). Kadar govorimo o eni, določeni srni oz. srnjaku: srnin sled, srnjakov sled. Odtisi srnjačjih parkljev so srčaste oblike in pri hoji zaprti, srnji so ožji in nekoliko razprti. Pri teku so odtisi parkljev srnjadi (srne, srnjaka) razprti in navadno so odtisnjeni tudi krnoprsti (krnasti parkeljci).

Vešč lovec loči srnji sled od srnjačjega tudi po razperjenosti. Razperjenost je razdalja med levimi in desnimi stopinjami. Srnjačji korak je 42—45 cm dolg, stopinje pa so razperjene 13—16 cm, srnji korak je dolg 40 cm, stopinje pa niso razperjene čez 12 cm.

Koža z dlako vred ob srnjačem spolovilu (spolovnik) na trebuhu je cof. Srna ima ob spolovilu čop daljših dlak, čopič. Ko srnjaku odpadeta rogova, je mulast, mulasti srnjak (tudi jelen) je brez rogov. Rogovje, poraslo z mahom ali ličjem, je rogovje v mahu ali mahasto rogovje.

Nosni zolj (napačno nosni obad) je rumeno rdečkasta muha, dolga 13 mm, ki brizga mlade ličinke srnjadi v nosnice. Te se tu zasidrajo in ko dorastejo, zlezejo skozi nosnice in se v zemlji zabubijo. Tudi te ličinke in bube so nosni zolji.

C. F.

Pomladanska zrejna preizkušnja in poljska tekma v Račah pri Mariboru, 25. 4. 1971

Organizirala ju je LZ Maribor, pod vodstvom J. Peseka, člana LD Rače, sodelil je podpisani. Vreme je bilo zmerno oblačno z nepremočnim vetrom in dovolj vlažno zemljo, torej ugodno. Zajcev in fazanov je bilo še kar, a jerebic, ki so najbolj potrebne za ocenitev psa, nismo videli. Vodniki so bili disciplinirani, da je preizkušnja oz. tekma nemoteno potekala. Večina na preizkušnjo privedenih psov je bila tudi telesno ocenjena. Na preizkušnji je nastopilo 8 psov, vsi nem. kdl. ptičarji.

Uspehi:
1. Ari Dravskodvorski, RMP ki 3825 tel. oc. pd, vodnik Dinko Perič, Maribor, 125 točk, I. a.
2. Dren, JRP ki 7147, tel. oc. pd, vodnik Franc Vidovič, Miklavž, lastnik Jože Petelinc, Maribor, 112 točk, I. b.
3. Dik, JRP ki 7146, tel. oc. pd, vodnik Franc Vidovič, Miklavž, lastnik Viktor Miklavžič, Maribor, 109 točk, I. c.
4. Loj, JRP ki 7148, tel. oc. dobro, vodnik Marko Harb, Zg. Kungota, 106 točk, I. d.
5. Biser, RMP ki 3715, tel. oc. pd, vodnik Jože Zemljič, Lokovci-Zg. Velka, 98 točk, II. a.
6. Alko Dragočovski, RMP ki 3606, tel. oc. dobro, vodnik Alojz Vidovič Maribor, 96 točk, II. b.
7. Kala, RMP ki 3690, tel. oc. dobro, vodnik Julij Lončarič, Makole, 92 točk. III.
8. Ajda Dravskodvorska, RMP ki 2827, tel. oc. pd, vodnik Jože Valant, Rače, 77 točk, pohvalno priznanje.

Na poljsko tekmo so bili privedeni 4 nem. kdl. ptičarji in 1 poenter, vendar sta bila dva od teh samo telesno ocenjena.

Ocene v delu:
Bek, JR 2512 Po, tel. oc. dobro, vodnik Josip Flajšakar, Kozjak, 99 točk, III. a.

Beli, JRPki 7145, tel. oc. pd, vodnik Jože Šekli, Plač-Zg. Kungota, 87 točk, III. b.
Adi, JRP ki 7018, tel. oc. pd, vodnik Jože Dolopst, Šoštanj, 60 točk, p. p.

Telesno ocenjena:

Boj Starški, RMPki 3490, tel. oc. dobro, lastnik Jožef Turk, Zlatoličje-Starše.
Bistra Starška, RMPki 3493, tel. oc. dobro, lastnik Just Poropat, Maribor.

Tekma je pokazala, da so psi brez pravičnega šolanja. Potrebno bi bilo organizirati nekajdnevni tečaj za vodnike o sobnem šolanju in delu na polju.

Jože Selan,
kinološki sodnik

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi in psice so uspešno opravili preizkušnjo.

Kratkodlaki jazbečarji:

Haso Janinski, JRJri 1203 — Učka Reseniška, JRJri 381, leglo 3. 7. Rejec Ivan Kostomaj, Gorica 14, 63204 Dobrna.
Ago, JRJri 1226 — Čapka Dravskodvorska, JRJri 1224, leglo 31. 5. Rejec Alojz Nikl, Selnica ob Muri, 62.12 Šentilj.

Koker španjeli:

Bil Zeleniški, JRŠK 1340 — Dina Črnuška, JRŠK

1309, leglo 15. 6. Rejec Lado Ahačič, Privoz 6, 61000 Ljubljana.
Črt, JRŠK 1338 — Čera Kokerška, JRŠK 1341, leglo 12. 6. Rejec Davorin Kočvar, Cankarjeva 21, 61240 Kamnik.

Špringer španjeli:

Cormac v. Tachernsee, JRŠŠ 602 — Astra, JRŠŠ 150, leglo 1. 7. Franc Podvratnik, Čopova 12, 63320 Velenje.

Nemški kdl. ptičarji:

Comet v. Axelhof, OeHZZB DK 7992 — Rada, JRPki 6964, leglo 18. 7. Rejec Stanko Štuhec, Apače 31, 69253 Apače.
Ringo Borovski, JRPki 4775 — Rina, JRPki 6965, leglo 1. 5. Rejec Peter Krjukov, Grabe 36, 69253 Apače.
Arno v. Litzensee, ZKNr. 561 R/68 — Biba Lokavška, JRPki 3539, leglo 23. 5. Rejec Jože Jeraša, Travniska 3, 63000 Celje.

Ajk Veleniški, JRPki 7075 — Beba (Bojka), JRPki 7070, leglo 14. 7. Rejec Janez Cerar, Trnjava 21, 61225 Lukovica.
Brin Škedenjski, JRPki 7065 — Beba, JRPki 7072, leglo 5. 7. Rejec Ivan Horvat, Trgovišče 9, 62274 Velika Nedelja.

Lovski terierji:

Boj, JRLT 3659 — Diana, JRLT 5682, leglo 3. 7. Rejec Alojz Zgonc, Studenec

48, 61260 Ljubljana-Polje.
Don Pobreški, JRLT 3544 — Vaudnova Pupa, JRLT 5584, leglo 4. 7. Rejec Alojz Marhold, Jedlovnik 33, 62201 Zg. Kungota.
Ris, JRLT 5600 — Fajda, JRLT 5551, leglo 22. 6. Rejec Milan Udovč, Selce 30, 63000 Celje.

Riko Rodiški, JRLT 2338 — Ciga, JRLT 5572, leglo 28. 6. Rejec Franc Grilc, Vodice 74, 61217 Vodice.
Muso, JRLT 3198 — Juta Travnogorska, JRLT 2577, leglo 27. 5. Rejec Anton Ožbolt, Prešernova 6, 61330 Kočevje.

Brak-jazbečarji:

Bero v. Reidental, DBR-ZB 4422 — Aga, JRBj 2182, leglo 29. 6. Rejec Friderik Grilc, Podkoren 74 a, 64280 Kranjska gora.
Coko Blegoški, JRBj 2068 — Faneza, JRBj 3160, leglo 5. 7. Rejec Anton Žužek, Jakičeva 1, 61315 Velike Lašče.

Kdl. istrski goniči:

Žero, JRGki 5295 — Bistra Velikolaška, JRGki 4395, leglo 8. 7. Rejec Milan Očep, Črni vrh, 63304 Tabor.
Azor Dešna Puštalski, JRGki 7111 — Asta, JRGki 7113, leglo 16. 6. Rejec Andrej Maček, Šentjošt 18, 61354 Horjul.

Dago Negojniški, JRGki 5760 — Bistra, JRGki 5226, leglo 2. 6. Rejec Albert Ogris, Zg. Legen 45, 62380 Slovenj Gradec.

Azor, JRGki 6943 — Alka, JRGki 6941, leglo 8. 7. Rejec Franc Filipič, Smrečje 9, 61360 Vrhnika.

Astor, JRGki 5396 — Glasna Sodraška, JRGki 5429, leglo 25. 6. Rejec Franc Lenič, Dol. Ponikve 24, 68210 Trebnje.

Astor, JRGki 5396 — Cedra Blegoška, JRGki 7260, leglo 18. 5. Rejec Jožef Benedičič, Selca 96, 64227 Selca.

Resasti istrski goniči:

Barčo, JRGri 1463 — Ajka, JRGri 2038, leglo 19. 5. Rejec Jože Benedičič, Selca 96, 64227 Selca.

Posavski goniči:

Bes, JRGP 6308 — Darja, JRGP 7010, leglo 2. 6. Rejec Ivan Sidar, Pameče, novo naselje, 62380 Slovenj Gradec.

Eko Negojniški, JRGP 10 020 — Zlata Golavška, JRGP 10 023, leglo 22. 5. Rejec Stanko Žagar, Griže 22, 63302 Griže.

Blisk, JRGP 10 051 — Darka, JRGP 7951, leglo 6. 7. Rejec Ciril Vratnar, 63333 Ljubno ob Savinji 156.

Novi sodniški pripravnik

za ocenjevanje zunanosti in dela barvarjev Albin Korošec, Kranjska gora 87 E.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljene in zaščitene psarne

»ČRNOLIŠKA« za jamarje, lastnik Jože Urleb, Cesta na Ostrožno, 63000 Celje.

»GRABONOŠKA« za jamarje, lastnik Ciril Mir, Grabonoš 28, 69244 Videm ob Ščavnici.

»IZ ZELENE DOLINE« za škotske ovčarje, lastnica Marjana Ohnjec, Cesta na Vrhovce, 61000 Ljubljana.

»JEDLOVNIŠKA« za jamarje, lastnik Alojz Marhold, Jedlovnik 33, 62201 Zg. Kungota.

»KAKADOLSKA« za ruske hrte, lastnika Ženja Konjajeva — Šuklje in Aleš, Jurčičeva 9, 66000 Koper.

»RETNJIŠKA« za lovske terierje, lastnik Lojze Livk, Ribnik 2, 61420 Trbovlje.

»SREBOTNIŠKA« za jamarje, lastnik Milan Udovč, Janežičeva 22, 63000 Celje.

»ŠKRLOVEŠKA« za nemške ptičarje, lastnik Marjan Engelman, Tomšičeva 13, 64000 Kranj.

»VALARSKA« za nemške ovčarje, lastnica Mihaela Bregar, Črna vas 109 h, 61000 Ljubljana.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Resnična iz Planine pri Rakeku

Dne 8. 2. 1971 se je okrog osme ure zvečer zglasil pri našem lovcu Antonu P. Bernard M. Tone se je začudil, ker je prišel Bernard tako pozno k njemu. »Kaj bo novega, Bernard?« »Prosim te, če ustreliš ranjeno lisico, ki sem jo našel na cesti.«

»Kje jo imaš?«

»V avtomobilu.«

Oba se korajžno odpravita k fičku in Bernard že odpira pokrov. Toda Tone je vedno previdnejši, zato ukaže zapreti pokrov in hitro skoči po rokavice in flobert. Rokavice izroči Bernardu, da ne bi z golimi rokami segel po lisico v avtomobil. Bernard dvigne pokrov, seže po lisico, ki zagodrnja in se požene iz avtomobila. Tudi Tone je bil prepočasen, lisica pa prehitra. Vse to se je dogajalo na Tonetovem dvorišču. Hlevna vrata pa so bila odprta, zato se je lisica zatekla v hlev. Vsi iz

hiše tečejo za njo, a v hlevu ni bilo luči.

»Ne boš nam ušla!«

Lisica se je stisnila v kot. Oči so se ji svetile kakor žarometa. Tone pomeri in ustrelji. Lisica se požene v drugi kot in na kup drv. Pomeri drugič in tretjič, a vselej nič. Lisica skače, pleza in se končno požene na kup drv, s kupa pa skozi špranjo na podstrešje, s podstrešja na vrt in z vrta v gozd.

Tone in Bernard sta žalostno gledala za njo. Bernard je bil ob kožu, Tone pa ob točke. Vendar je Toneta treba pohvaliti: lisica je bila namreč najdena na cesti pred Vrhniko in pripeljana v Planino — za osvežitev lisičje krvi.

Jože Simšič

Bister starešina

Po občnem zboru je lovska družina priredila večerjo v vaški gostilni. Končno se dvigne novoizvoljeni starešina in drži dolg viharen govor. Ko seže po kozarcu vode, da si zmoči suha usta, prileti zeljnata glava naravnost v njegovo naročje. »Tovariši, eden mojih nasprotnikov je zgubil glavo,« se znajde starešina.

-Špula-

Napredek tehnike zajcem v korist

Člani upravnega odbora LD P. Ž. so se pogovarjali o slabem odstrelu zajcev. Ugibali so, zakaj jih pade vsako leto manj. Nekateri so valili krivdo na slab stalež dolgouhcev, drugi so menili, da smo pač slabi strelci. V debato je posegel tudi starešina: »Veste, fantje, krivda je na orožju. Starim lovcem in vam je znano, da sedaj ne izdelujejo več petelink. Ko smo imeli še puške te vrste, ni bil problem ustreliti zajca. Samo da si dobil zajčja ušesa med petelina, pa je dolgouhec gotovo obležal.« Za pojasnilo so se navzoči zahvalili in že iščejo, kje bi kupili petelinke. Morda na odpadu?

Če bi to slišali zajci, bi se gotovo zahvalili tistim, ki skrbje za tak napredek tehnike lovskega orožja, saj jim s tem podaljšujejo življenje.

A. K.

Nejeverni lovci

Če neki znanstvenik izračuna, da je v vsemirju 999 999 milijard zvezd, vsi verjamejo.

Če pa Rafko pravi, da je ustrelil divjega prašiča, ga hočejo vsi videti.

-Špula-

Vampi z dodatkom

Po lovu si Rafko v gostilni pri Slivšku naroči vampe. Pa najde v jedi las. Pokliče gostilničarja in se pritoži: »V jedi je ženski las!« »Mi je zelo žal, ker moja žena še ni plešasta!«

-Špula-

Skrbna žena

Odkar se je Maks oženil, je prihajal v lovsko družbo in na lov vedno urejen, ne da bi mu manjkal en gumb in z »zbiksanimi« čevlji. Lovci so to opazili in mu rekli: »Da, da, vidi se, kako skrbno ženo imaš.« Maks pa nazaj: »Da, da, že prvi teden me je naučila šivati in čevlje čistiti.«

Špula

GRADITELJI!

Ali že imate vrata za vaš dom?

NOTRANJA VRATA

● furnirana vrata

- mahagoni
- teak
- afrormosia
- okume
- hrast
- brest

● ultrapas vrata

● vrata za pleskanje

- vezana plošča
- lesanit

VHODNA VRATA

- macesen
- smreka
- hrast
- framiré

GARAŽNA VRATA

dvokrilna dvižna

- v izvedbah kot
vhodna vrata

Predno se odločite za nakup, si oglejte izdelke pri nas na Bledu ali v poslovalnicah LESNINE in SLOVENIJA LESA! Zahtevajte prospekte in cen'ke!

Lesno industrijsko podjetje Bled

Ljubljanska cesta 32, telefon 77-384, telex 34-525

Soške elektrarne

NOVA GORICA

podjetje za proizvodnjo in prenos
električne energije,
proizvaja in prenaša električno
energijo za industrijo in široko
potrošnjo

S Kompasom na svetovno lovsko razstavo v Budimpešto

od 27. avgusta do 30. septembra 1971

Tridnevno potovanje, odhod vsak petek v času razstave:

1. dan — Odhod iz Ljubljane ob 6. uri, potovanje preko Ptuja, Varaždina in mejnega prehoda Leteny do Siofoka ob Blatnem jezeru. Po krajšem postanku nadaljevanje potovanja do Budimpešte. Krožni avtobusni ogled mesta, nato namestitev v hotelu, večerja in prenočišče.

2. dan — Celodnevno bivanje v Budimpešti, ogled SVETOVNE LOVSKE RAZSTAVE. Polni pension, večerja v tipičnem madžarskem lokalju.

3. dan — Po zajtrku odhod ter vožnja ob severni obali Blatnega jezera preko Tihanyja do mesta Keszthely. Obisk močvirnatega lovskega revirja Kisbalaton. Po kosilu ogled farne fazanov v Fénépuszti. Povratek v domovino preko Letenyja.

Cena potovanja je 480 din!

Kompas

LJUBLJANA,
Titova 12

Koprska
ZALOŽBA LIPA
je izdala knjigo:

STANKO ARKO PES MOJ PRIJATELJ

Napisal jo je priznani kinolog, kinološki sodnik in veterinar Stanko Arko. Vsebuje poglavja o dednih lastnostih, prehrani, zunanosti psov in pasjih boleznih, zaradi česar je nepogrešljiv priročnik za kinološke sodnike in pripravnike, seveda pa tudi za lovce in vse druge, ki redijo oz. imajo pse.

V poimenovanju posameznih delov pasjega telesa je pri nas še dokajšnja zmeda in neenotnost. Pri navodilih za prehrano psov naletimo včasih na popolnoma napačne nazore o raznih krmilih. V poglavju o boleznih psov navaja avtor najsodobnejše izsledke veterinarske medicine, poleg tega pa uči o preprečevanju bolezni. Knjiga v polplatnu žepnega formata s plastificiranimi platnicami je ilustrirana, stane pa 42 din.

Naročite jo lahko direktno pri Založbi Lipa (Koper, Muzejski trg 7), pri zastopnikih Založbe, v svojih domačih knjigarnah ali s posredovanjem Kinološke zveze Slovenije (Župančičeva 9, Ljubljana), Lovske zveze, domače družine, kinološkega kluba in Lovske zadruge.

Pri naročilih nad pet izvodov nudimo 10 % popusta, pri naročilih nad deset izvodov knjig pa 15 %.

Naklada je omejena, zato ne odlašajte z naročilom!